

סוג הבחינה: בגרות
מועד הבחינה: קיץ תשע"ז, 2017
מספר השאלה: 034114

ازרות

2 ייחדות לימוד

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שעתיים וחצי.

ב. מבנה השאלה ופתחה הערכה: בשאלון זה ארבעה פרקים.

פרק ראשון	—	—	(14x1)	14	נקודות
פרק שני	—	—	(9x3)	40	נקודות
פרק שלישי	—	—	(12x2)	24	נקודות
פרק רביעי	—	—	(11x2)	22	נקודות
סה"כ	—	—		100	נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין.

ד. הוראות מיוחדות: אין.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב בטיוטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).
רשום "טיוטה" בראש כל עמוד טיוטה. רישום טיוותות כלשון על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

הנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות לנבחנים אחד.

בהצלחה!

/המשך מעבר לדף/

השאלות

פרק ראשון (14 נקודות)

ענה על אתת מן השאלות 1-2.

1. קהילה יהודית באחת מארצות אירופה יזמה מבצע שבו הוטסו לארץ عشرות רופאים עיניים יהודים. הם התנדבו לבדוק את הראייה של אלפי קשיישים וניצולי שואה, ולהעניק משקפיים במימונה של הקהילה זו למי שצריך. הרופאים הסבירו כי מבצע זה הוא ביטוי למחויבותה של הקהילה היהודית בחוץ לארץ כלפי אזרח ישראל, וכי בכך הם ממחישים את הכתוב בהכרזות העצמאיות.

אחד הקשיישים שקיבל משקפיים פרסם בעיתון מכתב ובו בירך על היוזמה של הקהילה אף גם הביע ביקורת. במכתבו טען כי זהו תפקיד המדינה לפועל למען האוכלוסייה. לדעתו על הממשלה להציג תקציבים ומשאבים לתכניות רווחה ובריאות עבור אוכלוסיות נזקקות, כדי שלא יצטרכו להסתמך על תרומות.

א. ציין והציג את הפניה מבין הפניות לגורמים שונים בהכרזות העצמאיות שמתחממת בקטע.
הסביר כיצד מימוש פניה זו בא לידי ביטוי בקטע.

ב. ציין והציג את תפקיד הממשלה שצורך להתקיים על פי טענת הקשייש.
הסביר כיצד תפקיד הממשלה בא לידי ביטוי בקטע.

2. באתרי בניה נעשה שימוש בכלים מכניים כבדים, בין היתר מצוים בהם מנופים המופעלים בידי מנופאים. על פי נוהלי הבטיחות בעבודה, שקבעה מדינת ישראל, מנופאי רשאי להפעיל מנוף רק אם הוסמרק לכך וקיבל רישיון להפעלתו.

בזמן האחרון, התפטרו מנופאים מוסמכים רבים מעובודתם. לטענתם, שעות העבודה שלהם חורגות מן המקובל במשק, ושכרם נמוך ביחס לכמות העבודה הנדרשת מהם. עקב התפטרותם נוצר מחסור חמור במנופאים באתרי בניה, ולכן החלו להעסיק בתפקיד זה בגיןוד לתקנות, אנשים שאינם מוסמכים לכך. המשרד הממשלתי הממונה על הבטיחות הודיע כי הוא מתכוון להגביר את הפיקוח ואת האכיפה באתרי בניה נגד מי שמבצע מנוף ללא הסמכה ורישיון. כמו כן יוטל על מנהלי האתר בניה, שיימצאו בו מפעלי מנוף לא מוסמכים, קנסות גבוהים.

א. ציין והציג את העיקרון הדמוקרטי שעלה פיו בגין בניה צריכים לפעול.
הסביר כיצד עיקרונו זה בא לידי ביטוי בקטע.

ב. ציין והציג את הזכות החברתית של המנופאים שנפגעה, לטענתם.
הסביר כיצד זכות זו באה לידי ביטוי בקטע.

פרק שני (40 נקודות)

בפרק זה עליך לענות על ארבע שאלות:
על שלוש מן השאלות 3-7 (לכל שאלה – 9 נקודות)
ועל אחד מן השאלות 8-12 (לשאלה – 13 נקודות)

ענה על שלוש מן השאלות 3-7 (בכל תשובה כתוב לפחות 2-3 משפטים).

3. הצג חובת אחדת של האדם כאדם, וחובת אחדת של האדם כאזרח.
4. הצג שני מאפיינים של אחדת מקבוצות המיעוטים בישראל (ערבים או דרוזים).
5. הצג תפקיד אחדב של בג"ץ, וציו אחדב שבג"ץ פועל באמצעותו.
6. הסבר מהי מדיניות של העדפה מותקנת.
7. הסבר כיצד שני סמלים במדינת ישראל מבטאים את האופי היהודי של המדינה.

ענה על אחת מן השאלות 8-12, על פי אחד מן האשכולות שלמדת.

8. אשכול: העולם היהודי

הציג שני מאפיינים של החברה הדתית-לאומית בישראל.
הסביר כיצד שיטת הבחירה היחסית-רשימתית תורמת להשתתבותה של החברה הדתית-לאומית במדינה.

9. אשכול: תקשורת ופוליטיקה בישראל

הציג שני מקורות מידע של התקשרות.
הסביר כיצד עקרון הפלורליזם בא לידי ביטוי במקרים המידע של התקשרות.

10. אשכול: בחירות ומפלגות

הציג את שיטת הממשלה הפרלמנטרית.
הסביר כיצד עקרון הפרדת הרשותות מתממש בשיטת ממשלה זו.

11. אשכול: רשותות מקומיות

הציג את שיטת הבחירה לשטון המקומי.
הסביר כיצד עקרון שטון העם בא לידי ביטוי בשיטת בחירות זו.

12. אשכול: מעורבות אזרחית ופיקוח על רשותות השטון

הציג המושג ועדת חקירה פרלמנטרית.
הסביר כיצד עקרון הפלורליזם בא לידי ביטוי בהרכבה של ועדת חקירה פרלמנטרית.

פרק שלישי (24 נקודות)

קרא את הקטע שלפניך, וענה על שתיים מן השאלות 13-15.

האולימפיאדה נחשבת לאירוע בין-לאומי אך באו לא נשלת את עצמו, מדובר בעיקר באירוע לאומי. השודדים מקווים לניצחון השודדים, הארמנים לניצחון הארמנים, אף הישראלים עוזלים וחוגגים בניצחון הישראלים.

המשחקים האולימפיים מייצגים את הרעיון של אחוות עמים, בלי לוותר על זהותם של כל עם ועם. התחרות אמורה להחליף את המלחמות של פעם. היא אמורה להתנהל בכבוד הדדי, ובכלל זה לחיצת יד של המנצח והמנפסיד. אולם לעיתים הרגשות הלאומיים גוברים על רוח ספורטיבית זו.

לאומיות, היא למעשה סוג של שותפות. ככל שבני קבוצה לאום מרגישים יותר בעלי רקע משותף, וככל שהדבר המאחד אותם מבוסס על מורשת ותרבות יהודית להם, כך הם שותפים יותר לשחתה הניצחון של בן קהילתם. זו הסיבה שבמדינות שונות, היישנים האולימפיים זוכים לכבודותבולטות בתקשורת. כך גם בישראל, היישי היס포רטאים באולימפיאדה הם מקור לגאווה לאומית.

בדוק מאותה הסיבה, ככל שהאוכלוסייה איחודית יותר במדינה – כך האחוות ששוררת בין תושביה הרבה יותר. אחד הביטויים לכך הוא למשל בשירותים חברתיים רבים שהממשלה מעניקה לכל תושב המדינה, וכן בקצבאות שמטרתן ליצור ביחסן חברתי כלכלי לכל האוכלוסייה. את השירותים ממנים האזרחים בתשלום מסים גבוהים בידיעה שתשלומים אלה מיועדים עבור כל מי שמשתיך להקה להזו שיש לה מכנה משותף גדול. לעומת זאת במדינות שבהן האוכלוסייה היא בעלת מכנה משותף קטן, לדעתי, יש פחות אחוות בין התושבים, ולרוב המיסוי נמוך.

מדינות לאום יכולות להיות שונות זו מזו למשל, במגוון הקבוצות שבהן. בעיני, מדינה כמו מדינת ישראל שבה החברה מורכבת מקבוצות שונות שאינן מותרכות על זהותן הייחודית היא מדינה מעניינת ומאתגרת. עם זאת, אני מסכימ עם החוקרים הטוענים כי גיון בחברה הוא בעל ערך עד גבול מסוים, משומש לחברת רב-גונית ורב-תרבותית, שבה כל אחת מן הקבוצות המשתייכות לה מעוניינת לשמור רק את יהדותה, עלולה להשיג את המטרה ההפוכה: פגיעה בסolidריות בין הקבוצות, ויצירת חסכנות וחוסר אמון גם בין דומים. האתגר של כל חברה מגוונת כמו החברה בישראל הוא חיזוק היציבות באמצעות יצירת מכנה משותף לכל הקבוצות שיאפשר להן חיים משותפים, תוך מאבק בקיצוניים, המנסים להפוך זהות משותפת לשנאה או לאלים.

(מעובד על פי ב' ד' ימינוי, YNET 16/8/15)

ענה על שתיים מן השאלות 13-15 (לכל שאלה — 12 נקודות).

שים לב: בחלק הראשון של כל שאלה (הציג מושג) عليك לענות על פי מה שŁמדת, ולא על פי הקטע.
בחלק השני של השאלה ענה על פי הקטע.

13. הצג את המושג **לאומיות אתנית-תרבותית**.

הסביר כיצד לאומיות אתנית-תרבותית באה לידי ביטוי בקטע.

14. הצג את הגישה החברתית-כלכליות הסוציאל-דמוקרטית.

הסביר כיצד גישה זו באה לידי ביטוי בקטע.

15. הצג את **עקרון ההסכםות**.

הסביר על פי הקטע את טענת הכותב בנוגע לעקרון זה.

פרק רביעי (22 נקודות)

ענה על שתיים מן השאלות 16-20 (לכל שאלה – 11 נקודות).

16. בזמן האחרון יש עלייה בהיקף של פרסום תכנים באינטרנט, שעצם פרסומים עשויים לסייע לסיכון את ביטחונם הממשי של אנשים ואת ביטחון הציבור וביטחון המדינה. הממשלה הגישה הצעת חוק חדשה העוסקת בהגבלת פרסום תכנים כאלה. ההצעה אושרה ברוב קולות בוועדת השרים לענייני חקיקה ולאחר מכן הועברה להצבעה במליאת הכנסת.

- ציין והציג את **הקריאה** (בהליך חקיקת חוק בכנסת) שהצעת החוק נמצאת בה.
הסביר כיצד קריאה זו בא לידי ביטוי בקטע.

17. תיירות לא יהודיה ילדה תינוק בזמן ביקורה בישראל והשאירה אותו בבית החולים. הילד גדל והתהנך בישראל לאורך השנים ללא משפחתו הביוולוגית. כאשר היה בן עשרים, הוא פנה למשרד הפנים ובקש להסדיר את מעמדו החוקי בישראל. לטענתו, הוא אינו יהודי אך רואה בישראל את מדינתו משום שככל חיו הוא מתגורר בישראל, דובר עברית ומרגש ישראלי. משרד הפנים נענה לבקשתו.

- ציין והציג את **החוק שעליו** התבسط המבקש בבקשתו משרד הפנים.
הסביר כיצד חוק זה בא לידי ביטוי בקטע.

18. במדינות רבות בעולם יש כיום מודעות לצורכי השימוש במערכות אנרגיה שונות. בהתאם לכך מדינות אלו מעודדות בעלי מכוניות ישנות לצורכות דלק רב, למסור את מכוניותם לגריטה (מחזור המתכת). בתמורה למסירת מכוניותם, וכי שלא יפסידו את ערכם הכספי, יקבלו מוסרי המכוניות לגריטה פיזי כספי גדול.

- ציין והציג את **הזכות של בעלי המכוניות**, המתממשת באמצעות הפיזי על מכוניותם.
הסביר כיצד מימוש זכות זו בא לידי ביטוי בקטע.

19. פלאוור הוא חומר כימי שאינו מצוי, בדרך כלל, במים בישראל. בעקבות מחקרים המוכיחים שפלואור מסייע בהגנה על השיניים הורה משרד הבריאות במדינת ישראל להוסיף פלאוור למי השתייה בארץ. יש התומכים במדיניות זו ויש המתנגדים לה.

הבע את עמדתך בעניין זה. הצג שני נימוקים התומכים בעמדתך ומתבססים על מושגים מתחום האזרחות. בכתיבתך הקפד על הרכיבים האלה:

- א. טענה — הצגת עמדתך בעניין בבירור.
- ב. הנמקה — הצגת שני נימוקים הכלולים מושגים וידע מלימודי האזרחות, שבעזרתם תבسط את טענתך.

20. במדיניות מסוימות חל איסור על לבישת לבוש שיש בו סמלנים מסורתיים או דתיים למרחב הציבורי. בנושא זה מתקייםVIC ויכוח ציבורי — יש התומכים באיסור זה ויש המתנגדים לו.

הבע את עמדתך בעניין זה. הצג שני נימוקים התומכים בעמדתך ומתבססים על מושגים מתחום האזרחות. בכתיבתך הקפד על הרכיבים האלה:

- א. טענה — הצגת עמדתך בעניין בבירור.
- ב. הנמקה — הצגת שני נימוקים הכלולים מושגים וידע מלימודי האזרחות, שבעזרתם תבسط את טענתך.

בצלחה!

אזרחות

2 ייחדות לימוד

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שעתים וחצי.

ב. מבנה השאלה ופתחה הערכה: בשאלון זה ארבעה פרקים.

פרק ראשון	—	14	נקודות
פרק שני	—	(13×1)	+ (9×3) 40 נקודות
פרק שלישי	—	(12×2)	24 נקודות
פרק רביעי	—	(11×2)	<u>22 נקודות</u>
סה"כ	—	100	נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין.

ד. הוראות מיוחדות: אין.

כתב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב טיוטה (ראשי פרקים, חישובים וצדומה).
רשום "טיוטה" בראש כל עמוד טיוטה. רישום טيوטות כלשון על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

הנהיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות לנבחנים אחד.

ב ה צ ל ח ה !

השאלות

פרק ראשון (14 נקודות)

ענה על אחת מן השאלות 1-2.

1. באחד מסופי השבוע ביצעה חברת רכבות ישראל עבודות פיתוח ותשתיות בתחנת הרכבת בתל אביב. כמה חברי כניסה דרשו להפסיק את ביצוע העבודות בשבת. לטענותם, פעילות זאת מנוגדת להסכם בין דתיים לחילוניים בישראל, שהוא יש לכבד משום שהוא מאפשר חיים משותפים בין המגזרים.
- הנהלת חברת הרכבת הודיעה שהיינוט לדרישת חברי כניסה לדוחות את העבודות לתחילת השבוע, תאלץ את החברה להשבית את הפעלת הרכבת בחלק מן הקווים במהלך השבוע, ויגרם נזק לציבור. בתגובה קבוצות אזרחים יצאו לפעולות מחאה ברחבי הארץ, הניפו שלטים והפגינו נגד הפגיעה שתיגרם לנושאים בשל השבתת הרכבת.
- א. ציין והציג את ההסכם לפתרון המחלוקת בין דתיים לחילוניים שלפיו יש לפעול, על פי טענת חברי כניסה.
- הסביר כיצד הסכם זה בא לידי ביטוי בקטע.
- ב. ציין והציג את הזכות שבאה לידי ביטוי בפעולות של קבוצות האזרחים.
- הסביר כיצד זכות זו באה לידי ביטוי בקטע.
2. בעיר במדינת אלסקה החליטה העירייה לפנות אזרחים חסרי בית המתגוררים במחנות על קרקע ציבורית, מטעם שהתרברר כי השהייה במחנות אלה מסוכנת להם. העירייה החליטה לפנות אזרחים אלה למקלטים, שם יהיו מוגנים מפני הטבע וממעשי אלימות כלפיهم.
- באחד הפינויים הוחרמו חפציו של אזרח חסר בית שלא נכח בשעת הפינוי, והוא עתר לבית המשפט העליון במדינה. בעתירתו ביקש מבית המשפט שירוח להחזיר לו את חפציו בטענה שambil החפצים שהוחרמו יש מדליות שקיבל בעבר שירותו בצבא, והן חשובות לו מאוד.
- בבית המשפט קיבל את העתירה והוציא צו המתייבב את העירייה להחזיר לו את חפציו.
- א. ציין והציג את הזכות של חסרי הבית שעלה החלטה העירייה להגן.
- הסביר כיצד זכות זו באה לידי ביטוי בקטע.
- ב. ציין והציג את סוג מנגנון הפיקוח והביקורת שאליו בחר האזור חסר הבית לפנות.
- הסביר כיצד סוג מנגנון הפיקוח והביקורת זהה בא לידי ביטוי בקטע.

פרק שני (40 נקודות)

בפרק זה عليك לענות על ארבע שאלות:
על שלוש מן השאלות 3-7 (לכל שאלה — 9 נקודות)
ועל אחת מן השאלות 8-12 (לשאלה — 13 נקודות)

ענה על שלוש מן השאלות 3-7 (בכל תשובה כתוב לפחות 2-3 משפטים).

3. הצג שני מאפיינים ייחודיים של **חוק יסוד**.
4. הצג את המושג **תכנית החלוקה** — החלטה 181 של האו"ם.
5. הצג שני תפקידים של האופוזיציה במדינה דמוקרטית.
6. הצג את המושג **פקודה בלתי חוקית בעיליל**.
7. הסבר כיצד לוח השנה העברי בא לידי ביטוי למרחב הציבורי בישראל.

ענה על אחת מן השאלות 8-12, על פי אחד מן האשכולות שלמדת.

8. אשכול: העולם היהודי

הציג את המחלוקת בין יהלוניים לדתיים בחברה הישראלית בנוגע לסוגיות הנישואין והגירושין.
הסביר כיצד הזכות לחופש דת או חופש מدت באה לידי ביטוי במחלוקת זו.

9. אשכול: תקשורת ופוליטיקה בישראל

הציג שניים ממאפייניה של תקשורת המונחים.
הסביר כיצד הגלובליזציה מחזקת את כוחה של תקשורת המונחים.

10. אשכול: בחרונות ומפלגות

הציג את המושג ממשל נשיואתי.
הסביר כיצד עקרון הפרדת הרשוויות בא לידי ביטוי בממשל נשיואתי.

11. אשכול: רשותות מקומית

הציג שתי סיבות למינוי ועדה קרואה לרשות מקומית.
הסביר כיצד הזכות לבחור ולהיבחר נפגעת ממינוי ועדה קרואה.

12. אשכול: מעורבות אזרחית ופיקוח על רשותות השלטון

הציג שני תפקידים של היועץ המשפטי לממשלה.
הסביר כיצד עקרון הגבלת השלטון בא לידי ביטוי באחד מתפקידיו של היועץ המשפטי לממשלה.

פרק שלישי (24 נקודות)

קרא את הקטע שלפניך, וענה על שתיים מן השאלות 13-15.

בריטניה התעוררה מחלוקת ציבורית בגין המשך חברותה של המלינה באיחוד האירופי. ביוזמת הממשלה נקראו אורי הדרינה באמצעות משאל עם להכריע אם בריטניה תישאר חלק מהאיחוד האירופי או לא. ההחלטה שהתקבלה במשאל העם היא שבריטניה תעוזב את האיחוד האירופי. להחלטה זו היו סיבות רבות ומגוונות – כלכליות, פוליטיות וחברתיות – אולם לדעתם הסיבה העיקרית לרצונם של האורים הבריטים לעזוב את האיחוד הייתה 'לשמר על בריטניה'. החששות מפני אובדן אופייה הלאומי של הממלכה המאוחדת, מפני הימצאות של המסורת האנגלית העתיקה במנגנים של המהגרים המגיעים בזרם בלתי פוסק, מפני הזרות שהחלו לחוש תושבי הממלכה הבריטית בארץם, הביאו את רוב הבריטים לבחור בעזיבת האיחוד. נראה אפוא כי הלאומיות הבריטית ניצחה וחורה לקדמת הבמה, וכי הקולות הקוראים לשמר על הזהות הלאומית ולמנוע שינויים מרחיקי לכת בהרכב האוכלוסייה הם שניצחו במשאל העם. השיח בבריטניה עוסק יותר ויוטר לצורך לשמר על האופי הלאומי ועל המנגנים, התרבות ואורחות החיים של העם הבריטי. נראה כי בשנים הקרובות תחפש בריטניה את דרכה, ותנסה למצוא את האיזון בין זהות לאומי ורצון להתبدل לבין ערכים דמוקרטיים אוניברסליים (כלל עולמיים) וקבלת الآخر.

אני סבור שהבריטים יכולים למצוא בישראל דוגמה לאיזון כזה. במדינת ישראל יש מיעוט לאומי משמעותי – המיעוט הערבי. מיעוט זה זוכה, על פי חוק וברוח מגילת העצמאות, לשוויון זכויות. האורים הערבים לומדים במערכת החינוך בשפה הערבית ושומרם על יהודם בתחום התרבות והדת. בשיסים ומשמעות קיומה עסקה מדינת ישראל באתגר של יצרת איזון חוקתי בין היסוד הלאומי היהודי לבין היסוד הדמוקרטי. החברה הישראלית מת适应ת לקיים דו-שייח מורכב ומתmeshך באשר לאיזון הנכון בין יסודות אלה. אי-אפשר לומר שהמאזן הוכתר בהצלחה מלאה והגענו לנקודת האיזון המושלמת, אולם אפשר לומר שמדינה ישראל יקרה מודל מתפקד ומצילה של מדינת לאומי שהיא גם יהודית וגם דמוקרפית. יש לאן לשאוף, יש מה לשפר, אבל למעשה – זה באמת עובד.

(מעובד על פי ש' פרידמן, באתר האינטרנט של המכון הישראלי לדמוקרטיה, 16/6/27)

עונה על שתיים מן השאלות 13-15 (לכל שאלה – 12 נקודות).
שים לב: בחלק הראשון של כל שאלה (הציג מושג) עליך לענות על פי מה שŁמדת, ולא על פי הקטוע.
בחלק השני של השאלה עונה על פי הקטוע.

13. הצג את המושג **דמוקרטיה ישירה**.
הסביר כיצד דמוקרטיה ישירה באה לידי ביטוי בקטוע.
14. הצג את המושג **לאומיות אתנית-תרבותית**.
הסביר כיצד הלאומיות האתנית-תרבותית השפיעה, לדעתו של כותב המאמר, על התוצאות של משאל העם בבריטניה.
15. הצג את המושג **זכויות קבוצתיות תרבותיות**.
הסביר את תפיסתו של כותב המאמר בנוגע לזכויות קבוצתיות תרבותיות במדינת ישראל.

פרק רביעי (22 נקודות)

ענה על שתיים מן השאלות 16-20 (לכל שאלה – 11 נקודות).

16. במדינה דמוקרטית מסוימת הتنהלה מערכת בחירות, ובמהלכה הציבה קבוצת אמנים בפארקים ציבוריים פסלי עירום של אחד המועמדים בבחירות. עוברי אורח הצלמו מושפעים עם הפסלים. בתגובה הגישו פעילים ממטה הבחירה של המועמד תלונה במשטרה נגד האמנים. לטענתם על המדינה להעמיד את האמנים לדין משום שפלו בניגוד לחוק, ולא קיבלו אישור חוקי מן הרשות להציב את הפסלים במקומות ציבוריים.

- ציין והציג את סוג המשפט שהפעילים ממטה הבחירה של המועמד מבקשים לעורן.
- הסביר כיצד סוג משפט זה בא לידי ביטוי בקטעה.

17. עקב המחסור בדגים למאכל בארץ החליטה הממשלה לנקטוט צעים כלכליים חדשים בשוק הדגים, ולבטל את המסים על יבוא דגים מחוץ לארץ. הממשלה מקווים כי צעד זה יעודד יבוא חופשי של דגים לארץ ויגביר את התחרות בין הסוחרים ואת התחרות בין רשות השיווק. בדרך זו יהיה אפשר להזיל את מחירם של הדגים לצרכנים.

- ציין והציג את הגישה החברתית-כלכליות שבאה לידי ביטוי בצעדים הכלכליים החדשניים.
- הסביר כיצד גישה חברתית-כלכלית זו בא לידי ביטוי בקטעה.

18. במפרץ חיפה פגעה ספינה בציינור נפט. עקב הפגיעה פרץ נפט לים, וזיהם את החופים. המשרד להגנת הסביבה פרסם מודעה ובה אזהרה שהרחתה בחופי המפרץ מסוכנת לבリアותם של המתרחצים. בהנחיית الشر הממונה נאסרה הרחתה בחופים אלה למשך כמה ימים, וההרשויות נדרשו לבצע עבודות כדי לעזר את התפשטות הנפט בים, ולמנוע זיהום נוסף של החופים.

- ציין והציג את סוג האחוריות הממשלתית שבאה לידי ביטוי בהנחיית الشر.
- הסביר כיצד סוג אחריות זה בא לידי ביטוי בקטעה.

לאחרונה התפרנסם כי ספורטאים ואמנים אחדים שבפועלם תרמו רבות למדינה, מתמודדים ביום עם קשיים כלכליים. יש הטוענים כי על המדינה לתת קצבה חדשה לספורטאים ולאמנים כאלה, ויש המתנגדים לזה.

הבע את עמדתך בעניין זה. הציג שני נימוקים התומכים בעמדתך ומתבססים על מושגים מתחום האזרחות. בכתיבתך הקפד על הרכיבים האלה:

- א. טענה — הצגת עמדתך בעניין בבירור.
- ב. הנאה — הצגת שני נימוקים הכלולים מושגים וידע מלימודי האזרחות, שבעזרתם תבסס את טענתך.

20. הכנסת אישרה חוק שיאפשר לחבריה להשעות מתפקידו כל חבר הכנסת מכחן שמעודד טרור או מסית לאלימות. על פי חוק זה, ועדת הכנסת היא שתקבע אם חבר הכנסת פעל בדרכים אלה, וכי להשעות אותו נדרש תמיכת של תעשיים חברי הכנסת לפחות למחצית. יש הטוענים שתוכן החוק ראוי, ויש המתנגדים לכך.

הבע את עמדתך בעניין זה. הציג שני נימוקים התומכים בעמדתך ומתבססים על מושגים מתחום האזרחות. בכתיבתך הקפד על הרכיבים האלה:

- א. טענה — הצגת עמדתך בעניין בבירור.
- ב. הנאה — הצגת שני נימוקים הכלולים מושגים וידע מלימודי האזרחות, שבעזרתם תבסס את טענתך.

בהצלחה!

סוג הבחינה: בגרות לבתי ספר על-יסודיים
מועד הבחינה: קיץ תשע"ו, 2016
מספר השאלון: 034114

מדינת ישראל
משרד החינוך

Ấרחות

2 ייחדות לימוד

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שעתיים וחצי.

ב'. מבנה השאלון ומבנה התערוכה: בשאלון זה ארבעה פרקים.
פרק ראשון — (14x1) נקודות
פרק שני — (13x1) נקודות
פרק שלישי — (12x2) נקודות
פרק רביעי — (11x2) נקודות
סה"כ — 100 נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין.

ד. הוראות מיוחדות: אין.

כתוב במחברת הבחינה בלבד; בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב בפיוטה (ראשי פרקים, הישגים וכדומה).
רשום "טיוטה" בראש כל עמוד טינקה, רישום טיותות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפטילת הבחינה.

התנויות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

ב. ה. צ. ל. ח. ה!

/המשך מעבר לדף/

השאלות

פרק ראשון (14 נקודות)

ענה על אתם מן השאלות 1-2.

- 1.** בעת האחרונה התקבלה במשלחת החלטה, ולפיה יסגר שדה התעופה לטיסות פנים "שדה דב" הנמצא בתל אביב. שדה התעופה משמש בעיקר להמראות ולנחיתות של מטוסים הטסים לאילת וממנה. ההחלטה לסגור את "שדה דב" היא חלק מתכנית ממשלתית לבנות עתיד שכונת מגורים גדולת בשטח זה.
- ההחלטה זו עוררה את עצם ואת התנגדותם של אזרחים רבים. אך הם החליטו לפעול נגד מימוש ההחלטה: הם נשוו שלטי מתחם שדה התעופה, הפעילו עצומות בדשת האינטרנט, שנכתב בהן שהמיקום של שדה התעופה חוווני למדינה, ובקשו מהאזרחים לחחות על עצומות אלה. כמו כן, הם פנו לכלי התקשרות ובקשו לפרסם את התכנית שתפוגע בנוסעים בכוון טיסות זה.
- א.** ציין והציג את תפקיד של הממשלה שבא לידי ביטוי בהחלטה לסגור את שדה התעופה "שדה דב".

הסביר כיצד תפקיד זה בא לידי ביטוי בקטע.
ב. ציין והציג את סגנון פיקוח וביקורת שהפעילו המתנגדים לסיגרת שדה התעופה.

- 2.** משרד התחבורה בברזיל קבע הנחיות חדשות לנ蒿י מוניות. אחת ההנחיות אוסרת על נהגי מוניות לשוחח עם הנוסעים על ענייני כדורגל, משום שהעיסוק בכך מלhibט את הנוסעים, ולעתים מעורר מריבות אלימות בעת הנסעה במוניות. בהמשך נקבע שנאג מונית שייעבור על האיסור יועמד לדין וישלם קנס.
- נהגי המוניות התנגדו להנחייה זו. לטענתם, הם יתקשו למלא את ההוראה משום שכדורגל הוא תחום העניין המרכזי שלהם, וחשוב להם לדון בו ולהציג את עמדתם בתחום זה.

- א.** ציין והציג את העיקרון הדמוקרטי הבא לידי ביטוי בהנחייה של משרד התחבורה בברזיל.
- הסביר כיצד עיקרונו זה בא לידי ביטוי בקטע.
ב. ציין והציג את הזכות שנางי המוניות התבasso עליה בהתנגדותם להנחייה.
- הסביר כיצד זכות זו בא לידי ביטוי בקטע.

פרק שני (40 נקודות)

בפרק זה עליך לענות על ארבע שאלות:
על שלוש מן השאלות 3-7 (לכל שאלה – 9 נקודות)
ועל אחת מן השאלות 8-12 (לשאלה – 13 נקודות)

ענה על שלוש מן השאלות 3-7 (בכל תשובה כתוב לפחות 2-3 משפטים).

3. הצג שני ביטויים מהכרזת העצמאות שבבטאים את האופי היהודי של המדינה.
4. הצג שני דרכי אפשרויות להתמודדות עם השסע הלאומי בישראל.
5. הצג את התפיסה של הדמוקרטיה הרפובליקנית.
6. הצג שני דרכי להבטחת אי-הסתלוות של הרשות השופטת.
7. הצג את עקרון הדמוקרטיה המתוגוננת.

ענה על אחת מן השאלות 8-12, על פי אחד מן האשכולות שלמדת.

8. אשכול: העולם היהודי

הציג גורם אחד לשסע הדתי-חילוני.

הסביר כיצד הסדר הסטטוס-יקו מאפשר חיים משותפים למרות השסע.

9. אשכול: תקשורת ומדיניות בישראל

הציג את תפקיד התקשורת כmittwoch בין השלטון לבין האזרחים.

הסביר כיצד תפקיד זה תורם לחיזוק עקרון שלטון העם.

10. אשכול: בחירות ומפלגות

הציג את המושג ממשלה קואליציונית וחברה.

הסביר כיצד עקרון ההסכמיות בא לידי ביטוי בהקמת ממשלה קואליציונית וחברה.

11. אשכול: רשותות מקומיות

הציג את דרך בחירה ראש הרשות המקומית.

הסביר כיצד עקרון שלטון העם בא לידי ביטוי בדרך בחירה זו.

12. אשכול: מעורבות אזרחית ופיקוח על רשותות השלטון

הציג את התפקיד של ນציב תלונות הצבא.

הסביר כיצד קיומו של גוף זה מחזק תרבות פוליטית דמוקרטית.

פרק שלישי (24 נקודות)

קרא את הקטע שלפניך, וענה על שתיים מן השאלות 13-15.

בעת האחרונה הוצאה בכנסת הצעת החוק בשם "חבר הכנסת ה-121". לפי הצעת החוק הזאת, יוכל גם אזרחים להגיש הצעות חוק. אורך שירצה להגיש הצעת חוק י策ר לחתמים על הצעתו 50,000 אזרחים התומכים בה, ורק אחד כך יגיש אותה לבנטה.

במקרה זה, הצעת חוק שמציע אזרח, כמו הצעת חוק שמציע חבר הכנסת, תהיה חייבת לקבל קודם כל את אישור יוושב ראש הכנסת, ולאחר מכן לקבל את אישור חברי הכנסת שיצבו בעדרה או נגדה, אם ההצעה תזכה ברוב קולות של חברי הכנסת שנכחו במליאה היא תעבור לטיפולה של ועדת הכנסת שתדון בה ותקבע את המשך דרכה.

לדעתני, היוזמה לערב אזרחים בקבלה החלטות במדינה באמצעות חוקים היא גיסון מברך במשטר דמוקרטי. אולם דרך זו לשיתוף האזרחים אינה מתאימה לישראל. בשיטת הממשלה הנהוגה בישראל, 120 הנבחרים לכינס משקפים ומיצגים את הדעות ואת הרעיונות הקיימים בתבריה בישראל, והם הפעלים למען יישום. אני חשב ראוי לשתף את המגזרים השונים בציור, למשל, בביבורת על פעילות השלטון. שיתוף המגזרים יכול להיעשות באמצעות התייעצות עם אזרחים על נושאים שעל סדר היום, או במתן אפשרות לאזרחים להתריע על ליקויים בישום החלטות הממשלה.

אך אינני חשב שאזרחים צריכים להיות מעורבים בזימום חוקים. יונמת החקיקה בישראל נתונה לא רק לחברי הכנסת, אלא גם לממשלה בהיותה קובעת תקנות. חשוב שהכנסת לא עוסוק רק בחקיקה אלא תפעל יותר בתפקידה כ厰בקרה רשות האחרות. כך תגביל הכנסת את כוח הרשות המבצעת ותגן על זכויות וחירות הפרט במדינה.

לדעתני, יש לשנות את המצב הנוכחי ולהציג את יכולת הפיקוח של הכנסת על חשבון העיסוק שלו בעיקר בחקיקה.

אני חשב שיוזמת חברי הכנסת לשפר את מעמד הכנסת באמצעות שיתוף הציבור נובעת מכוונה טובה ורצואה. אולם הכוון הנכון צריך להיות עידוד האזרחים לפנווי לחברי הכנסת ולשרים בעניינים ציבוריים שונים. כל אלה ייתנו מענה של ממש לצורך לשתף את הציבור במערכת הפוליטית, וגם יחזקו את תדמיתו של בית המשפטים בישראל.

(מעובד על פי מאמר של ג. רהט, אתר האינטרנט של המכון הישראלי לדמוקרטיה, 16/1/31)

עונה על שתיים מ-13 ו-15 (לכל שאלה – 12 נקודות).

שים לב: בחלק הראשון של כל שאלה (הציג מושג) עליך לענות על פ"מ מה שולדת, ולא על פ"מ הקטוע.
בחלק השני של השאלה עונה על פ"מ הקטוע.

13. הציג את שלב הקראיה הטרומית בתהליך החקירה בכנות.
הסביר כיצד שלב זה בתהליכי החקירה בא לידי ביטוי בקטוע,

14. הציג את עקרון הפלורליות.
הסביר על פ"מ הקטוע, את טענת הכותב בנווגע לעיקרונו זה.

15. הציג את עקרון הפרדת הרשוויות.
הסביר כיצד עקרון זה בא לידי ביטוי בקטוע.

פרק רביעי (22 נקודות)

ענה על שתיים מן השאלות 16-20 (לכל שאלה – 11 נקודות).

16. כמה בני משפחה ממדיינא באמריקה הלטינית ביקשו לעלות לישראל. בבקשתם לעלות לארץ הם טענו שהסבאה שלהם היה יהודי, והציגו אישורים ומסמכים המוכיחים זאת. משרד הפנים קיבל את בקשתם ואפשר למשפחה לעלות לארץ.

— ציין והציג את החוק שבני המשפחה התבפסו עליו בבקשתם לעלות לארץ.
הסביר כיצד חוק זה בא לידי ביטוי בקטע.

17. אישה עיורת, הנעזרת בכלב נחיה, הגיעה למסעדה וביקשה לשבת בה. בעל המסעדה טען שאסור להכנס בعلي חיים למקום, והציג לאישה לשבת על ספק ברחבה שמחוץ למסעדה. האישה טענה שהצעה זו פוגעת בה ומעליבת אותה, ולכן החלטתה לעזוב את המקום.

בעקבות האירוע פנתה האישה לבית המשפט בטענה שבבעל המסעדה פגע בה, ולכן היא דורשת ממנו פיזוי כספי. בית המשפט קיבל את הטענה של האישה, ופסק כי על בעל המסעדה לפצות אותה.

— ציין והציג את הזכות שבה פגע בעל המסעדה, לטענת האישה,
הסביר כיצד פגעה בזכות זו באהה לידי ביטוי בקטע.

18. בעת האחרונה הורתה ועדת הכספיים של הכנסת לממשלה לפתח חיסכון אישי לכל ילד בישראל. על פי ההחלטה, בכל חודש תעביר המדינה לחשבון החיסכון של כל ילד סכום קבוע עד שימלאו לו שמונה עשרה שנה. כספי החיסכון יאפשרו לכל צער רכוש השכלה וידע, וכן יוכל להשתלב בחברה כמו כל צער אחר, בלי קשר למצב הכלכלי של משפחתו.

— ציין והציג את הגישה התברורית-כלכליות שבאה לידי ביטוי בהחלטה של ועדת הכספיים.
הסביר כיצד גישה זו באהה לידי ביטוי בקטע.

19. ביום נאסר על אמצעי התקשרות לצלם דיןנים באולם בית המשפט ולשדר אותם בשידור חי.

יש הטענים כי צריך לאפשר שידור מלאם בבית המשפט, וזאת מוגדרים לכך.

הבע את עמדתך בעניין זה, הצג שני נימוקים התומכים בעמדתך ומתבססים על מושגים מתחום האזרחות, בכתיבתך הקפד על הרכיבים האלה:

א. טענה — הצגת עמדתך בעניין בבירור.

ב. הגמקה — הצגת שני נימוקים, המכילים מושגים וידע מלימודי האזרחות, שבעוותם תבסס את טענתך.

20. בחברה בישראל יש קבוצות שונות המעוניינות להתגורר בשכונות או ביישובים המועדים להן

בלבד, יש הטענים שצריך לאפשר זאת, ויש המתנגדים לכך,

הבע את עמדתך בעניין זה, הצג שני נימוקים התומכים בעמדתך ומתבססים על מושגים מתחום האזרחות, בכתיבתך הקפד על הרכיבים האלה:

א. טענה — הצגת עמדתך בעניין בבירור.

ב. הגמקה — הצגת שפץ נימוקים, המכילים מושגים וידע מלימודי האזרחות, שבעוותם תבסס את טענתך.

בヵלה!

זכות היוצרים שמורה לדורות ישראל
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך

סוג הבחינה: בגרות לבתי ספר על-יסודיים
מועד הבחינה: חורף תשע"ו, 2016
מספר השאלה: 034114

ازרות

2 ייחדות לימוד

הוראות לנבחן

א. מטרת הבחינה: שעתיים וחצי.

ב. מבנה השאלה וنمط הטענה: בשאלון זה ארבעה פרקים.

פרק ראשון	—	14	—	(14x1)	—	נקודות
פרק שני	—	40	—	(13x1) + (9x3)	—	נקודות
פרק שלישי	—	24	—	(12x2)	—	נקודות
פרק רביעי	—	22	—	(11x2)	—	נקודות
סה"כ	—	100	—			נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין.

ד. הוראות מיוחדות: אין.

כתב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב בטויטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).
רשום "טויטה" בראש כל עמוד טויטה. רישום טויטות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפטילת הבחינה!

הנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכווננות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

ב ה צ ל ח ה !

השאלות

פרק ראשון (14 נקודות)

ענה על אתה מן השאלות 1-2.

1. ידוענים (סלבריטאים) ביקשו לתעד אירוע פרטי שלהם מן האויר באמצעות רחפן נושא מצלמה. כדי לאפשר זאת הורתה רשות התעופה האזרחית לסגור את המרחב האוירי באזור שהתקיים בו האירוע ואסורה לטוס בו בזמן האירוע. לטעתת הרשות, החלטתה התקבלה על פי כללי התעופה האזרחית ועל פי הנהלים המחייבים אותה בנוגע לשימוש ברחפנים. בעקבות ביקורת חריפה של אזרחים וamenti התקשרות, הורה שר התחבורה לרשות התעופה שלא לאשר את השימוש ברחפן באירוע, וביטל את ההוראה לסגור את המרחב האוירי במהלך האירוע. לדברי השר, אין לנויג באירוע של ידוענים באופן שונה מהנויג באירועים של אנשים אחרים.
- א. ציין והציג את העיקרונות שלפיו החלטה רשות התעופה האזרחית לסגור את המרחב האוירי.
הסביר כיצד עיקרונו זה בא לידי ביטוי בקטע.
- ב. ציין והציג מהי הזכות של האזרחים שעלו פיה ביטול שר התחבורה את ההוראה של רשות התעופה האזרחית.
הסביר כיצד זכות זו באה לידי ביטוי בקטע.
2. לידיעת הציבור הובא דוח שפרסם מבקר המדינה בנוגע לשניפה בכרמל בשנת 2010, שבו נהרגו אנשים רבים ונשrapו שטחי יער גדולים. המבקר מבHIR בדוח את עמדתו בנוגע לסוגי האחריות לאסון, ומדגיש את הסכנה שבhallת האחריות לتوزאות האסון על דרגי הביצוע הנמוכים. לדבריו, ההוראות למניעת שרפות היא בסמכותה של הממשלה, ולכן היא נושאת באחריות כוללת למחדלים ולכישלונות שהובילו לאסון ולتوزאותיו.
- דוח המבקר דין גם בליקויים שהיו בהיערכות למניעת שרפות בזמןן של ממשלות קודמות, אך קובע שבסתופו של דבר האחריות לتوزאות חלה על הממשלה שכיהנה בזמן השניפה.
- א. ציין והציג את סוג מנגנון הפיקוח והביקורת שבא לידי ביטוי בדוח.
הסביר כיצד סוג המנגנון הזה בא לידי ביטוי בקטע.
- ב. ציין והציג את סוג האחריות של הממשלה שבא לידי ביטוי בדוח של מבקר המדינה.
הסביר כיצד סוג האחריות שציינית בא לידי ביטוי בקטע.

פרק שני (40 נקודות)

בפרק זה עליך לענות על ארבע שאלות:
על שלוש מן השאלות 3-7 (לכל שאלה — 9 נקודות)
ועל אתת מן השאלות 8-12 (לשאלה — 13 נקודות)

עונה על שלוש מן השאלות 3-7 (בכל תשובה כתוב לפחות 2-3 משפטים).

3. הצג שתי הצדקות שונות למדינתenos.
4. הצג את הגישה החברתית-כלכליות הליברלית.
5. הצג שתי סיבות להנחתה של דמוקרטיה עקיפה.
6. הצג את הזכות להליך הוגן.
7. הסביר כיצד אחד מן החוקים האלה: חוק יסודות המשפט (המשפט העברי) אן חוק חג המצות מבטא את אופייתה היהודית של מדינת ישראל.

ענה על אחת מן השאלות 8-12, על פי אחד מן האשכולות שלמדת.

.8. **אשכול: העולם היהודי**

הציג שני גורמים לשסע הדתי-חילוני בישראל.

הסביר כיצד עקרון ההסכמיות מאפשר חיים משותפים למרות השסע.

.9. **אשכול: תקשורת ופוליטיקה בישראל**

הציג את החוק נגד בעלות צולבת.

הסביר כיצד חוק זה מחזק את עקרון הפלורליזם.

.10. **אשכול: בחירות ומפלגות**

הציג את המושג משטר נשיואתי.

הסביר כיצד עקרון הכרעת הרוב בא לידי ביטוי במשטר נשיואתי.

.11. **אשכול: רשותות מקומיות**

הציג שני תפקידים של רשות מקומית.

הסביר כיצד השלטון המרכזי מגביל את פעולותיה של הרשות המקומית.

.12. **אשכול: מעורבות אזרחית ופיקוח על רשותות השלטון**

הציג את המושג בג"ץ.

הסביר כיצד חירויות הפרט נשמרות באמצעות צו של בג"ץ.

פרק שלישי (24 נקודות)

קרא את הקטע שלפניך, וענה על שתיים מן השאלות 13-15.

החוק בישראל קובע כי בחירות לכנסת ייערכו בכל ארבע שנים, אולם תדיירות הבחירה בעשורים האחרונים מעידה על אי-יציבות: בחירות 1988 היו הבחירות האחרונות שנערכו במועדן, ומאו 1992 נערכו בישראל בחירות בכל שנתיים ושמונה חודשים ב ממוצע.

במציאות זו של חוסר יציבות מדינת ישראל מתנהלת מתוך משבר מישיות (שליטה של הממשלה). מצב זה פוגע ביכולת לנהל ולקדם מדיניות ארכוכת טווח, ומעודד תופעה שלילית המשניאה את הפוליטיקה על הציבור – שחנות פוליטית. הסחנות מתבטאת בתביעות התקציביות של מפלגות הקואליציה שנעודו להיטיב עם ציבור הבוחרים שלהם, ואינן בהכרח חלק מתכניתה הכלכלת של הממשלה. הסחנות מנסה על אישור התקציב המדינה, ובעקבות כך מטעער אמון הציבור במוסדות השלטון, ואף בדמוקרטייה עצמה. המכשול בטהlixir של אישור התקציב ממחיש את הליקויים בשיטה הפוליטית הקיימת, ואת הצורך לערו^ך שינויים שיגבירו את כושר המישיות.

לפייך אני סבור שיש לאמץ חוק שלפיו ראש הסיעה הגדולה ביותר יהיה ראש הממשלה. כך יוכל ראש הסיעה לנוהל משא ומתן קואליציוני בצדקה של עוצמה למפלגות השותפות האפשרות.

צעד זה יחייב הרכבה של גושים מפלגתיים גדולים מכמה מפלגות קטנות, עוד לפני הבחירות, ולאה' יבטיח שהעומד בראש אחד הגושים יהיה ראש הממשלה. כך יוכל הבוחרים להצביע למפלגות שהם תומכים בהן, במידעה שכולם יבוא לידי ביתוי באחד מן הגושים הגדולים. כמו כן, אזרחים רבים יותר ירצו להשתתף בהליך הדמוקרטי.

בעקבות כך יגדל הסיכוי להקמת קואליציות שהיא יציבות ו אחידות בהשקפותיהן, ואתגרים כמו גיבוש יעדים ארכוכי טווח והעברת התקציבים להגשהם יוכל להת舐ש.

כיום אישור התקציב ממשמעתו הכרזה על סיום כהונתה של הכנסת. התניית המשך כהונתה של הכנסת באישור התקציב גורמת להעברתו בכל מחיר, ומהיר זהה לעיל להיות הרסני לכלכלה הישראלית.

לפייך, לדעתך יש לפעול לניצוק הקשר בין העברת חוק התקציב להמשך הכהונה של הכנסת והממשלה.
(מעובד על פי מאמר של י' פלסנר, הארץ, 2/9/2015)

ענה על שתיים מן השאלות 13-15 (לכל שאלה – 12 נקודות).
שים לב: בחלק הראשון של כל שאלה (הציג מושג) عليك לענות על פי מה שŁמְדָת, ולא על פי הקטע.
בחלק השני של השאלה ענה על פי הקטע.

13. הצג את התנאי לבחירות: **ביטחונות מחויריות**.
הסביר את טענתו של הכותב בנוגע למימוש של תנאי זה בישראל.

14. הצג את המושג **עקרון שלטון העם**.
הסביר כיצד עקרון שלטון העם יתחזק בעקבות אימוץ החוק שמחבר הקטע מציע.

15. הצג שני תפקידים של הכנסת.
הסביר כיצד תפקיד אחד של הכנסת בא לידי ביטוי בקטע.

פרק רביעי (22 נקודות)

ענה על שתיים מן השאלות 16-20 (לכל שאלה – 11 נקודות).

16. שקנאים הם עופות נודדים המגיעים בכל שנה לצפון הארץ, והם ניזונים מדגים. כדי שלא יאכלו דגים הגדלים בברכות, רשות הטבע והגנים מספקת להם בדרך כלל מזון חלופי. בעת האחרון תבעו נציגי קיבוצים בצפון הארץ את רשות הטבע והגנים בבית המשפט המחוזי. בתביעה טענו הקיבוצים שרשות הטבע והגנים לא סיפקה השנה מזון חלופי לעופות הנודדים, ולכן אכלו השקנאים דגים רבים מן הברכות המסחריות של הקיבוצים. עקב כך נגרם לקיבוצים נזק כלכלי כבד.
- ציין והציג את הזכות שעלה פיה תבעו הקיבוצים את רשות הטבע והגנים.
- הסביר כיצד זכות זאת בא לידי ביטוי בטענת נציגי הקיבוצים.

17. מטוסים של חיל האוויר הרוסי חדרו למרחב האווירי של טורקיה, ומטוסי קרב של חיל האוויר הטורקי הוזנקו לעברם והבריחו אותם. השגריר הרוסי בטורקיה זומן לשיחת נזיפה, ונאמר לו כי חדיית המטוסים של רוסיה היא עד מאיים הפוגע פגיעה מהותית בניהול עניינה של טורקיה.
- ציין והציג תנאי לקיום מדינה שבשל פגיעה בו נקרא השגריר הרוסי לשיחת נזיפה.
- הסביר כיצד תנאי זה בא לידי ביטוי בקטע.

18. ממשלת ישראל החליטה להקנות לרשותות העבריות בישראל מאות מיליון שקלים במסגרת תכנית כלכלית חדשה. התקציבים יונטו לתוכנו מוניציפאלי של אורי תעשייה, להרחבת אפשרויות התעשייה ולעידוד יומות עסקית בענף התעשייה. כסף יוקצה גם לשיפור תשתיות ההתעשייה ולהוספת קווי תחבורה ציבורית ליישובים אלה. כל אלו במטרה להגדיל ולהרחיב את היקף הפעולות הכלכלית של כלל תושבי המדינה.
- ציין והציג את החלק בהכרזת העצמאות שתוכנו בא לידי ביטוי בהחלטת הממשלה.
- הסביר כיצד תוכנו של חלק זה בהכרזה בא לידי ביטוי בקטע.

19. בדיוון שנערך בזמן האחרון בעניין הגבלת כוחה של התקשות בישראל עלתה הדרישה לחוק חוק שימנו *מעתונאים העובדים ב"רשות השידור"* להביע דעתם בשידור. יש הטוענים כי צריךelman למנוע הבעת דעתם בשידור הציבורי, ויש הטוענים שצריך לאפשר זאת. הביע את עמדתך בעניין זה.

הציג שני נימוקים התומכים בעמדתך ומתבססים על מושגים מתחומי האזרחות.

בכתבתך הקפד על הרכיבים האלה:

- א. **טענה** – הצגת עמדתך בעניין באופן ברור.
- ב. **הנמקה** – הצגת **שני נימוקים** שבuzzrtam אתה מבסס את טענתך, וביהם נכללים מושגים וידע מלימודי האזרחות.

20. במדינת ישראל יש אוניברסיטאות ומכללות ציבוריות שפעילותן ממומנת מתקציב המדינה, ויש מכללות פרטיות שאינן מקבלות תקציב מן המדינה, ורובן גבוהות שכר לימוד גבוהה. יש הטוענים שכל מוסדות ההשכלה הגבוהה בישראל צריכים להיות ציבוריים ולקבל תקציב מן המדינה, ויש הטוענים כי אין פסול בקיומן של מכללות פרטיות שאינן מקבלות תקציב. הביע את עמדתך בעניין זה.

הציג שני נימוקים התומכים בעמדתך ומתבססים על מושגים מתחומי האזרחות.

בכתבתך הקפד על הרכיבים האלה:

- א. **טענה** – הצגת עמדתך בעניין באופן ברור.
- ב. **הנמקה** – הצגת **שני נימוקים**, שבuzzrtam אתה מבסס את טענתך, וביהם נכללים מושגים וידע מלימודי האזרחות.

ב鹲חה!

אזרחות

2. יהדות לימוד

הוראות לנבחן

א. משריה: שעתיים ורבע,

ב. מבנה השאלה ומספרה הערכתי: בשאלון זה ארבעה פרקים.
פרק ראשון – 14 נקודות
פרק שני – $(13 \times 3) + (9 \times 1)$ נקודות
פרק שלישי – (12×2) נקודות
פרק רביעי – (11×2) נקודות
סה"כ 100 נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין.

ד. הוראות מיוחדות: אין.

כתוב במחברת הבדיקה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב בטקסט (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).
לשום "טיוטה" בראש כל עמוד טיווח. רישום טווחות כלשhn על דפים שמוחוץ למוחברת הבדיקה עלול לגרום לפסילת הבדיקה.

התנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

בָּה צְלַחֲה!

/המשך מעבר לדף/

השאלות

פרק ראשון (14 נקודות)

עונה על אתת מהשאלות 1-2.

1. בלב אזור תעשייה בניו-יורק ניצב מבנה נטוש. בעל המבנה אפשר לאמני רחוב לציר על קירות המבנה צירום צבעוניים. באמצעות הצירום הדגשו האמנים רעיונות חברתיים בדריך מקורית וחדשנית והפכו את המקום לאתר תיירות שמבקרים רבים מגיעים אליו. לאחרונה החליט בעל המבנה להרשות אותו לבנות על שטחו בנייני מגורים. קבוצה של חובבי אמנות פנתה לבית המשפט בעיר בニסיון למנוע את הרס המבנה. בתום הדיון פסק השופט כי על אף חשיבות קיומה של אמנויות רחוב מסווג זה אי-אפשר להענות לפניה כי המבנה שייך לבניין, ולכן אישר השופט את הרישתו.
- א. ציין והציג את הזכות שמיימו האמנים בשיצירויו את ציריהם.
- הסביר כיצד זכות זו באה לידי ביתוי בקטע.
- ב. ציין והציג את הזכות שבית המשפט הגן עליה בפסקתו.
- הסביר כיצד זכות זו באה לידי ביתוי בקטע.
2. משרד התחבורה החליט להעלות את מהירות הנסעה המרבית בכביש 6 (חוצה ישראל) ל- 120 קמ"ש – מהירות הגבולה מהמהירות המרבית המותרת בכבישים אחרים בארץ. הממשלה אישרה את החלטה, אך קבעה שהיא תיכנס לתוקף רק לאחר משרד התחבורה יdag לשיפור התשתיות בכביש. בין היתר: החלפת גדרות בטיחות ו התקנת מחזורי אור בכביש. בעקבות השיפור יעמוד הכביש בתנאי הבטיחות המחייבים הדורשים כדי לאפשר נסעה ב מהירות הגבולה החדשה שאושרה.
- א. ציין והציג את סמכות הממשלה שבאה לידי ביתוי בהחלטה שהתקבלה.
- הסביר כיצד סמכות זאת באה לידי ביתוי בקטע.
- ב. ציין והציג את הזכות שהSHIPORים שיבוצעו בכביש מגנים עליה.
- הסביר כיצד זכות זו באה לידי ביתוי בקטע.

פרק שני (40 נקודות)

בפרק זה עליך לענות על **ארבע** שאלות:
על **שלוש** מהשאלות 3-7 (לכל שאלה – 9 נקודות)
ועל **אחד** מהשאלות 8-9 (לשאלה – 13 נקודות).

עונה על **שלוש** מהשאלות 3-7.

כתבוב לפחות 2-3 משפטים בכל תשובה.

3. הצג **שני** ביטויים בהכרזת העצמאות להיוותה של ישראל מדינה דמוקרטית.
4. הצג **שתי** דרכי ביטוי לשם **לאומי** בישראל.
5. הצג את עקרון שלטון החוק במדינה הדמוקרטית.
6. הצג את התנאים האלה למדינה ריבונית: **אוכלוסייה, שלטון,**
7. הצג **שני** אמצעים להבטחת האיותלות של הרשות השופטת.

עונה על **אחד** מהשאלות 8-9.

8. הצג **אחד** מותפקיidi הכנסת.

הסביר כיצד התפקיד שהציג מבטא את עקרון שלטון העם.

9. הצג את **עקרון הסובלנות**.
- וסביר כיצד עקרון חברעת הרוב תורם למימוש עקרון הסובלנות במדינה הדמוקרטית.

פרק שלישי (24 נקודות)

בפרק זה שני קטעים. אם למדת את הנושאים שבאשכול א' (הרחבת נושא "מדינת ישראל כמדינה יהודית"), קרא את קטע 1, וענה על שתיים מהשאלות הקשורות אליו. אם למדת את הנושאים שבאשכול ב' (הרחבת נושא "פוליטיקה וממשל בישראל"), קרא את קטע 2 (בעמוד 5), וענה על שתיים מהשאלות הקשורות אליו.

קטע 1

מדינת ישראל היא מדינה יהודית ודמוקרטית שאין בה הפרדה בין דת למדינה. כך למשל על פי חוק שיפוט בת דין רבניים, יהודים בישראל המונינגים שהמדינה תכיר בנישואיהם חייבם לעשות זאת באישור הרבני בלבד. הרובנות, המותבשת על כללי ההלכה היהודית האורתודוקסית, מעוניינת לשמור על אחדות העם על פי ההלכה, ולכנא אינה מאפשרת נישואים של יהודי למי שאינו יהודי. אゾרuch שאינו יכול להינשא בישראל מסpter: "אני ישראלי היהודי, אני מצויה לחוק המדינה, משלם מסים ושרות במילואים. ככה זה בדמוקרטיה – יש לך חבות, ויש לך זכויות. ארוסתני אהובת גם היא ישראלית שומרת חוק ומקיימת את חובהיה למדינה, אך אף שהיא רואה את עצמה חלק מהעם היהודי היא אינה נחשבת יהודיה, וכן נמנע מأتנו להינשא במולדתי. אך אני רוצה למשם את הזכות להתחתן בארץ, ולא במקום אחר". אゾרuch זה אינו בודד ברצוינו, גם יהודים שיכולים להינשא ברובנות דורשים לאפשר בחוק דרכים אחרות להתחתן בישראל.

הבעיות בנושא נישואים וגירושים, הנובעות מהשפעת הדת על החברה ועל היחיד במדינת ישראל, נוגעות לדעתינו גם ליהודי התפוצות בכלל ולהדות ארצות-הברית בפרט. יהודי ארצות-הברית ברובם אינם אורתודוקסים; יש בהם המשתייכים לזרמים אחרים דתיים כגון הזרם הרפורמי והזרם הקונסרבטיבי, ויש גם אחרים שאינם זיקה לדת כלל, במצב הקיימים גם יהודים מארצות-הברית וمتפוצות אחרות עלולים להיות בקשר להינשא אם יבחרו להינשא בישראל.

אני סבור של מדינת ישראל צריך להיות עניין מובהק בשימור הקשר של יהודים אלה לעם ולמדינת ישראל, הפעולות שמקיימת מדינת ישראל בקשר יהדות התפוצות, התרומות והתמיכת הפוליטית שישראל ממשיכה לקבל מיהודים בחוות העולם, אין מפסיקות. על המדינה לעשות יותר כדי לסייע לייהודי ארצות-הברית בשימור זהותם היהודיות וזיקתם לישראל.

אני חושש שהבלדיות שננתנה המדינה לגישה האורתודוקסית בענייני אישות (ניסיונות וגירושים), בזמן שמרבית היהדות האמריקנית רוחקה מאיישה זו, פוגעת בהזדהות של חלק מיהודי ארצות הברית עם מדינת ישראל. יש למצוא פתרונות שיאפשרו להכיל את כל הזרמים ואת כל הגישות. על המדינה ליצור מנגנון שיאפשר לקבל את היהדות הדתית לגוניה ואת היהדות החילונית בצורהיה השונות, בלי לפגוע בזכין היהודי ובזכין הדמוקרטי-פלורליסטי של המדינה.

(מעובד על פי [ynet](http://ynet.co.il), 14/8/7)

עננה על שתיים מהשאלות 10-12 (לכל שאלה – 12 נקודות).

שים לב: בחלק הראשון של כל שאלה (הציג מושג) عليك לענות על פה שלמדת, ולא על פה הקטע.

10. הצג את המושג **חויבות האזרח במדינה דמוקרטית**.

הסביר כיצד המושג שהציג בא לידי ביטוי בקטע.

11. הצג את השם **הדת-חילוני** בישראל.

הסביר כיצד השם הדת-חילוני בא לידי ביטוי בקטע.

12. הצג את גישת מדינת העם היהודית בקשר לאופייה של מדינת ישראל.

הסביר את עמדת הכותב כלפי גישה זו על פי הקטע.

אם למדת את הנושאים שבאשכול ב' (הרחבה בנושא "פוליטיקה וממשל בישראל"),
קרא את קטע 2, וענה על שתיים מהתוצאות הקשורות אליו.

קטע 2

אנו מוקפפים באמצעות תקשורת מסווגים שונים. אל העיתונות הכתובה, הרדיו והטלוויזיה נספו הרטות החברתיות במרקחת (אינטראקט). הרשותות החברתיות חוללו שינויים בדףו ה呵呵נוגות החברתיים והפוליטיים בעולם כולו. הן פותחו אפשרות לקים דרישה חופשי, ישיר ומידי בין פרטימ ל快报ות, ומאפשרות להגב במהירות על מאורעות פוליטיים וחברתיים ולהשפעו ביותר קלות על מקבלי החלטות במדינה במגוון נושאים.

כך למשל במערכות בחירות הרשותות החברתיות יכולות לתמוך לחיזוק הקשר בין הבוחרים לבין המועמדים. במערכות הבחירה המקומות שהתקיימה לאחרונה בישראל נרשם שיעור הצבעה גבוהה יחסית שהעיד על עניין גדול של האזרחים ברשות המקומית, צעירים וצעירות עשו שימוש נרחב ברשותות החברתיות לקריאת הבחירות. הם ניתחו את מציע המפלגות, הציגו את תמיינם במועמדים וברישומות, השוו ביניהם ושיתפו במידע את הציבור, וכך קידמו תמיינה במועמדים הרוציים להם. הנגישות למידע והאפשרות לתקשר מידית ולקיים דיונים חברתיים באמצעות הרשותות עודדו נשים רבות להצטרף למערכת הבחירה, והן הציגו את מוצעות וולשויות המקומיות.

אחד העמותות הפועלות בגורם הערבי ביקש לשמור על המגמה המתרכבת של המעורבות האזרחית ולנצל אותה, כדי לחזק את השלטון המקומי וליצור שינוי חברתי וכלכלי ביישובים הערביים. העמותה מנסה לפעול נגד התערבותות של השלטון המרכזי בהתקנות של השלטון המקומי. התערבותות כזו הייתה בקדנציה האחרונה כאשר בעשרה יישובים ערביים הוחלפו נבחרי המיעוזות, שלא הצליחו להתמודד עם הקשיים בניהולן, במשמעותם של השלטון המרכזי. לדעת אנשי העמותה התערבותות כזו מנוגדת לרעיון הדמוקרטי ואינה יעילה לטוווח ארוך. אנשי העמותה מבקשים לסייע לראשי המיעוזות ולהבטיח את יציבותו של השלטון המקומי הנבחר. העמותה פועלת בקרב ראשי הרשותות על ידי תכניות לפיתוח מנהליים, קידום תכניות חברתיות ארכוכות טווה וסיוע בשיפור ערוצי התקשרות בין השלטון המקומי הערבי לבון ממשלה ישראלי.

(מעודע על פי bokra (4/12/13)

ענה על שתיים מהתוצאות 13-15 (לכל שאלה – 12 נקודות).

שים לב: בחלק הראשון של כל שאלה (הצגת מושג) عليك לענות על פי מה שלמדת, ולא על פי הקטע.

13. הצג את כוחה של התקשרות במדינה דמוקרטיבית.

הסביר את טענת כותב הקטע בנוגע לחברת תחזוקות כוחה של התקשרות בין התרוגות הציבור, כפי שהיא באה לידי ביטוי בקטע.

14. הצג את המושג חוות האזרח במדינה דמוקרטית.

הסביר כיצד המושג שהציג בא לידי ביטוי בקטע.

15. הצג את המושג עדת קרואה.

הסביר את עמדת העמותה בנוגע לוועדה קרואה, כפי שהיא באה לידי ביטוי בקטע.

פרק רביעי (22 נקודות)

ענה על שתיים מהשאלות 16-19 (לכל שאלה – 11 נקודות).

16. זעדת השירותים לענייני חקיקה דינה בהצעת חוק להרחבת את השימוש בלוח השנה העברי בתעודות רשמיות מטעם המדינה: על פי ההצעה יצוין גם תאריך הלידה העברי בכל רישון נתגעה אשר יוצאי משרד התקשורת, בדרך זו יוזם ההצעה מבקש להוביל לחזוק הזיהות היהודית בישראל.
- ציין והציג את סוג הלאומיות שאותו מבקש לחזק יוזם ההצעה.
- הסביר כיצד סוג הלאומיות זהה בא לידי ביטוי בקטע.

17. בנק ישראל הנפיק (הוציא) סדרה חדשה של שטרות כסף. בעיצוב השטרות החדשניים הוכנסו כמה שינויים. נוסף להבדלים בין השטרות שהיו נהוגים בעבר, כל אחד מהשטרות החדשניים הוא בגודל אחר, והערך של השטרות מודפס בספרות גדולות. שינויים אלה נעשו לשפר את יכולתם של עיורים ולקיים ראייה להבחין בין השטרות השונים.
- ציין והציג את הזכות של העיורים ולקיים הראייה שהבנק ישראלי מאפשר את מימושה באמצעות שינויים אלה.
- הסביר כיצד הזכות שהציג באהה לידי ביטוי בקטע.

18. כמה חברי הכנסת העלו הצעה לקבוע מתן זכויות חברתיות בחוק יסוד. כיום קיימים רק שני חוקי יסוד העוסקים בזכויות, ושניהם משלך מכריע לזכותו של הפרט להגנה על חירותו. חברי הכנסת טוענים שהחוק יסוד אלה חשובים מאוד, אך הם אינם מספיקים ממשם שאין בהם התייחסות מפורטת לזכויות שיש להעניק בתחום העבודה, החינוך, הרפואה, הדיור והרווחה. לכן מבקשים אותם חברי הכנסת שהמדינה תבטא את מוחייבותה לרוחות תושביה באמצעות חוק יסוד שمبתייח מעמד חוקתי לזכויות אלה.
- ציין והציג את הגישה החברתית-כלכליות המשתקפת בהצעה של חברי הכנסת.
- הסביר כיצד גישה זו באהה לידי ביטוי בקטע.

בזמן של מתיות ביטחונית מוגברת ברשות החברתיות (ואטסאף, פיסבוק ואחרות) הודיעות על המתרחש במדינה – חלקן אמתיות וחלקן שקריות.

יש אזהרים התובעים שרויות השלטון יתערבו כדי למנוע ככליל את התופעה, גם אם ההודעות אמתינות, ויש המתנגדים לכך.

— הביע את עמדך בעניין זה, הצג שני נימוקים התומכים בעמדתך ומלבוססים על מושגים מתחום האזרחות.

בכתיבתך הקפד על הרכיבים האלה:

א. טענה — הצג את עמדתך באופן ברור.

ב. הנמקה — הצג שני נימוקים שבאזורתם אתה מבסס את טענתך על מושגים וידע מלימודי האזרחות.

בヵלה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך

סוג הבחינה: בגרות לבתי ספר על-יסודיים
מועד הבחינה: קיץ תשע"ה, 2015
מספר השאלה: 034114

מדינת ישראל
משרד החינוך

אזרחות

2 ייחדות לימוד

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שעתיים ורבע.

ב. מבנה השאלהן ופתחה הערכה: בשאלון זה ארבעה פרקים.
פרק ראשון — 14 נקודות
פרק שני — $(13 \times 1) + (9 \times 3)$ = 40 נקודות
פרק שלישי — (12×2) = 24 נקודות
פרק רביעי — (11×2) = 22 נקודות
סה"כ 100 נקודות

ג. חומר עוז מותר בשימוש: אין.

ד. הוראות מיוחדות: אין.

כתוב בມחברות הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתב בטינפה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).
רשום "טיוויה" בראש כל עמוד טיוויה. רישום טיוויה כלשחן על דפים שמוחוץ למחברות הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה

הנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

ב ה צ ל ח ה !

/המשך לדף/

השאלות

פרק ראשון (14 נקודות)

ענה על **אתה** מן השאלות 1-2.

1. באחת המדיניות הולטה לדין בפרלמנט הצעה ולפיה כל שר יחויב לחשוף לפני חברי הפרלמנט את יומן הפגישות שהוא מקיים עם אנשי עסקים, ויצג לפני חברי הפרלמנט הצהרת הוו בנוגע לנכסיו האישיים. המטרה של יוזמי הצעה היא לקדם את רעיון השקיפות למען מנהל ציבורי תקין. יושב ראש הפרלמנט התנגד להצעה. הוא טען כי לא יעלה על הדעת ששרים ימסרו מידע שאינו נוגע בהכרח לעובודתם הציבורית, ועלול להיפגע נחלה הכלכל. הוא הוסיף ואמר כי במעשה זה עלולה להיות פגיעה בזכותו של השרים.

א. ציין והציג את **סוג מנגנון הפיקוח והביקורת שיזומי** ההצעה מבקשים לקדם.

הסביר כיצד סוג מנגנון זה בא לידי ביטוי בקטוע.

ב. ציין והציג את **הזכות** של השרים שעולמה להיפגע, לדעת יושב ראש הפרלמנט.

הסביר כיצד זכות זו בא לידי ביטוי בקטוע.

!

2. משרד הבריאות גיבש תוכנית הבריאותה למערכת הבריאות שמטרתה לשפר את השירותים הרפואיים בבתי החולים הציבוריים. לשם כך העבירה המדינה לבתי החולים הציבוריים סכומי כסף גדולים. הכספיים הועברו לבתי החולים בתנאי שיתאפשר לכל חולה לקבל אצל דופאים מומחים טיפול במימון ממשתי, בלי קשר למצבי הכללי של החולה. התברר שבית החולים הציבורי אחד לא עומד בתנאים שהוצבו, ומנהל בית החולים אף נהג שלא כדי וגביה מן המטופלים סכום כסף גדול על שירותי רפואיים שהם אמורים לקבל חינוך. לטענותו, הוא עשה זאת כדי שיוכל להעסיק דופאים מומחים בעלי שם. בכך לדעתו תשתפות התדמית של בית החולים.

א. ציין והציג את **הגישה החברתית-כלכליות** שבה לידי ביטוי בתוכנית הבריאותה של משרד הבריאות.

הסביר כיצד גישה זו בא לידי ביטוי בקטוע.

ב. ציין והציג את **סוג העברינות הפלילית** שביצעו מנהל בית החולים.

הסביר כיצד סוג עברינות זה בא לידי ביטוי בקטוע.

פרק שני (40 נקודות)

בפרק זה עליך לענות על ארבע שאלות:
על שלוש מן השאלות 3-7 (לכל שאלה — 9 נקודות)
ועל אחת מן השאלות 8-12 (לשאלה — 13 נקודות)

ענה על שלוש מן השאלות 3-7 (בכל תשובה כתוב לפחות לפחות 2-3 משפטים).

3. הצג שני ביטויים בתכירות העצמאות להיוותה של מדינת ישראל מדינה יהודית.

4. הצג את המושג **מערך מנהלי**.

5. הצג את התקשרות במונחים מציאות ומציאות דעת קהל.

6. הציל את המושג **חוק יסוד**.

7. הסביר כיצד דגל המדינה (כסמל) מבטא את היוותה של מדינת ישראל מדינה יהודית.

עה על אחת מן השאלות 8-12, על פי אחד מן האשכולות שלמדת.

.8. אשכול: העולם היהודי

הציג שני מאפיינים של החברה הדתית-לאומית בישראל.

הסביר כיצד עקרון הפלורליזם מאפשר לשמור על הייחודיות של החברה הדתית-לאומית.

.9. אשכול: תקשורת ופוליטיקה בישראל

הציג אחד מן האמצעים המגבילים את אמצעי התקשרות: צנזורה או צו איסור פרסום.

הסביר כיצד האמצעי שהציג פוגע בפלורליזם של אמצעי התקשרות.

.10. אשכול: בחירות ומפלגות

הציג את המושג ממשלה קואליציונית.

הסביר כיצד עקרון הפלורליזם מתאפשר בעצם קיומה של ממשלה קואליציונית.

.11. אשכול: רשותות מקומיות

הציג שני מאפיינים ייחודיים לבחירות לשלטונו המקומי.

הסביר כיצד עקרון הפלורליזם מתאפשר בבחירה של מועצת הרשות המקומית.

.12. אשכול: מעורבות אזרחית ופיקוח על רשותות השלטון

הציג את המושג ועדת חקירה פרלמנטרית.

הסביר כיצד עקרון הפלורליזם מתאפשר בפעולתה של ועדת זה.

פרק שלישי (24 נקודות)

קרא את הקטע שלפניך, וענה על **שתיים** מן השאלות 13-15.

לאחרונה ציין האיחוד האירופי עשרים שנה להקמתו, מאז הקמתו ועד היום התרחב האיחוד, וכיום הוא מונה 28 מדינות שביהן יותר מ-500 מיליון בני אדם, ומגוון השפות בהן הוא רב. המטרות העיקריות של האיחוד האירופי בעת הקמתו היו ליצור לאומות אירופית חדשה, ולבسط שלום יציב וככללה משותפת חזקה. האיחוד האירופי איינו רק גוף כלכלי העוסק במסחר, שיש לו מטבע משותף והגבשות בין המדינות החברות. בו פתוחים, הוא איינו רק מוסד פוליטי שתפקידו לשמור על היציבות והשלום באירופה; האיחוד האירופי הוא לדעתם גם, ואולי בעיקר, מוסד עולמי שמטרתו גיבוש ותות לאומות כל אירופית חדשה, המבוססת על ערכים משותפים ועל אורות משותפת. כל אוורח בכל אחת מן המדינות החברות באיחוד הוא בעת ובוונגה אחת אוצרת מדינתו ואוצרת של האיחוד האירופי – אוצר אירופה. העמים שכאיחוד כמו גרמנים, איטלקים, צרפתים או הולנדים, הם בה בעת גם אירופים. רעיון זהות האירופית התממש: הגבולות נפתחו, מקסים הוסרו, ותוקצבו תכניות שטראתן לשלב אורחים מכל ארצות האיחוד במוסדותיו.

אולם אני סבור שלזוקא עכשו, כאשר הזהות האירופית הולכת וمتגבשת, האיחוד מוצא את עצמו בפתח של משבר לאומות חדש, בדומהמן המדינות החברות בו גברו בעשרות האחוריות תביעות לעצמאות של מיעוטים לאומיים, לדוגמה הקטלונים בספרד והפלמים בבלגיה. לאחרונה תושבי קטלוניה התבקשו באמציאות הצעבה להכרע בשאלת המהוות אם להקים מדינה עצמאית, נפרדת מספרד.

הלאומיים הנשכחים באירופה החלו להתעורר ולדרosh את מקומם ההיסטורי ביבשת. הם דורשים עצמאות פוליטית, אך אינם מתנגדים להיות חלק מן האיחוד. שאיפתם היא להיות עםם העומדים בראשות עצםם, בדומה לרוב עמי אירופה, בתוך כדי שמידה על ייחודה התרבותי ועל מורשתם.

כך האיחוד האירופי, שרצה להציג את "הזהות האירופית", נהפר בעל כורחו למשחרר הלאומיים של אירופה. על אף רצונו של האיחוד ליצור ישות אירופית חדשה המאחדת את כל העמים, ניכרת התנגדות הזהות של כל עם ועם.

(מעובד על פי אתר מידת, 7/11/2013)

עונה על שתיים מן השאלות 13-15 (לכל שאלה – 12 נקודות).
שים לב: בחלק הראשון של כל שאלה (הציג מושג) עליך לענות על פי מה שלמדת, ולא על פי הקטוע.
בחלק השני של השאלה ענה על פי התקטע.

13. הציג את המושג גלובליזציה.

הסביר כיצד הגלובליזציה באה לידי ביטוי בקטוע.

14. הציג את המושג מושאל עם.

הסביר כיצד מושאל עם בא לידי ביטוי בקטוע.

15. הציג את המושג לאומיות אתנית.

הסביר כיצד הלאותיות האתנית באה לידי ביטוי בדרישותם של הלאותים הנשכחים באירופה.

פרק רביעי (22 נקודות)

ענה על שתיים מ-16 השאלות (לכל שאלה – 11 נקודות).

16. מגדל איפל בצרפת הוא אתר מפורסם המושך אליו תיירים מכל העולם, לאחרונה הchlלה החברה המפעילה את האתר לחסום את אזור המגדל בלבד, ובכך למנוע את הגישה אליו. תיירים המבקרים בצרפת טוענים כי חסימה זו, המונעת מהם לראות את המגדל מקרוב, פוגעת בזכותם שליהם.
- ציין והציג את הזכות של התיירים שעולמה להיפגע לטענותם מחסימת האזור.
- הסביר כיצד זכות זאת בא לידי ביטוי בקטוע.

17. ביום הבחירות בישראל אדם עיוור או לאייה נאלץ להגיע לקלפי בilioוי מלאוה, וכשהוא נכנס אל מאחורי הפריגוד, עליו לומר למלאוה שלו איזה פתק להכניס למעטפה. לאחרונה פנו עיוורים לחברי הכנסת בבקשה שייפעלו להוסיף לפתק ההצעה כתוב בכתב בריל (כתב שעיוורים יכולים לקרוא), כדי שיוכלו לבחור ביחידות, בלי מלאוה.
- ציין והציג את התנאי לבחרויות שאינן מתמשח כיום בוגר לעיוורים ולקיים הראייה.
- הסביר כיצד תנאי זה בא לידי ביטוי בקטוע.

18. לאחרונה פנו חברי הכנסת אל שר הפנים ובקשו ממנו לאפשר לאזרח גאורגי לא-יהודי לקבל אזרחות ישראלית. חברי הכנסת טענו כי אזרחות ישראלית תהיה אות הוקרה לאדם זה אשר فعل לשימור ולהנצחה של התרבות היהודית ומוסדות הדת של יהודי גאורגיה, ועשה אותם למפעל חייו. שר הפנים נעתר לבקשתם.
- ציין והציג את התנאי לקבלת האזרחות, שעל פיו פועל שר הפנים בהחלטתו.
- הסביר כיצד תנאי זה בא לידי ביטוי בקטוע.

19. בשנים האחרונות מתחילה ויכוח הציבור בנוגע לגובה הסכום שיוקצה לתחומי הביטחון בתקציב המדינה. יש הטענים כי צריך להגדיל את הסכום, ויש הטענים כי עלוי להישאר כפי שהוא. הבע את עמדתך בעניין זה.
- הציג שני נימוקים התומכים בעמדתך וмотבسطים על מושגים מתחום האזרחות.
- בכתיבתך הקפד על הרכיבים האלה:
- טענה — הצגת עמדתך בעניין באופן ברור.
 - הנמקה — הצגת שני נימוקים, שבוזרתם אתה מבסס את טענתך, וביהם נכללים מושגים וידע לימודי האזרחות.
20. ביום מפלגות רבות משליניות מקומות נשים ברשימותיהן לכනת. יש הטענים שדרישה זו לשערין מקום לנשים ברשימות לכנסת היא מיותרת, ויש הטענים שיש להמשיך את הנוהג כינם. הבע את עמדתך בעניין זה.
- הציג שני נימוקים התומכים בעמדתך וмотבسطים על מושגים מתחום האזרחות.
- בכתיבתך הקפד על הרכיבים האלה:
- טענה — הצגת עמדתך בעניין באופן ברור.
 - הנמקה — הצגת שני נימוקים, שבוזרתם אתה מבסס את טענתך, וביהם נכללים מושגים וידע לימודי האזרחות.

בצלחה!

זכות הניצרים שבועה למדינת ישראל
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך

פרק ראשון (14 נקודות)

עונה על אחת מהשאלות 2-1.

1. פסיקה יוצאה דופן של בית משפט השלום בכפר סבא חייבה בתשלום פיצויים אדם שניהל שיחת פיבסוק עם קרובת משפחתו, ובה כינה איש עסקים "גנב". השופט דחתה את טענתו של הנאשם כי מדובר בהתקנות פרטיות. בפסקתה אמרה השופטת: "הגדרתו של אדם כגב במסגרת התקנות אישית עם קרובת משפחה בפיבסוק אינה מעשה של מה בacr... הנאשם עצמו הודה בתצהיריו שניסה להציג את התובע כדאם חסר לב שאינו מצוי במתחם טוהר המידות, והוסיף לכך דוגמה המרמזת על כך. הנאשם לא ציין מלים אלה באופן תמים, אלא התקoon להזכיר את מעשיו של התובע, ואף הודה שעשה כך במקומות. לטעמי, הכינוי 'גנב' הוא כינוי פוגעני, ואדם סביר היה מביא עניין זה לבית המשפט". ואם לא די בכך, השופטת גם חייבה את הנאשם בהוצאות משפט של 9,000 שקלים. "ה הנאשם בחר לניהול הליך זה מהחל ועד כליה, ובכלל זה הבהיר את עצם קיומה של לשון הרע, והעליה הגנות בלתי רלוונטיות. התנהלות זו דרשה מההתובע להרחיב את היריעה בסיכומים שהגיש, העמיסה הוצאות, האריכה את הדיון וסבירה אותו ללא קשר לסכום הפיצוי. הנאשם עמד על ניהול הליך, תוך הרחבת היריעה ושלא לצורך".

1. **צין והציג את הדקotas שנפגעה לפי דברי השופט. הסבר כיצד זכות זו באהה לידי ביתו**

בקטע. זכות לכבוד

2. **צין והציג את סוג המשפט שמתחזר בקטוע. הסבר כיצד הוא בא לידי ביתו בקטוע. אזרחי**

2. בתחילת אפריל פורסם כי אגודת "נוו תנוע" מתעתדת להשיק קוו אוטובוס בשבותות, שייעס בمسلسل קו 18 של דן (בין בת ים לתל אביב, דרך יפו). האגודה, המפעילה בשנתיים האחרונות קו אוטובוס פרטי הנושא בשבותותمسلسل קו 63 של דן (בין רמת גן וגבעתים לתל אביב), צפואה להשלים בשבועיים הקרובים קמפניין מימון המוניים באתר הדסטארט. בעקבות הפרטום, פנה ח"כ מיכאל מלכיאל (ש"ס) לשר התחבורה ישראל כ"ץ: "לפני עשרות שנים נחקק בישראל חוק לאיסור הפעלת תחבורה ציבורית בימי המנוחה, והוא עצר את החברות הרשמיות מהפעלת תחבורה ציבורית בשבת. אך בשנים האחרונות מנסים חברות וארגוני נספים למצוא פרצוות בחוק. הגעה העת לאכוף את שנקבע", אגודתנו תנוע פירסמה את מכתבו של מלכיאל לכ"ץ בדף הפיבסוק שלו, וכתבה בתגובה: "השינו שאנחנו רוצים

לבצע הוא פשוט מאוד. המטרה שלנו היא להיסגר כהமדיינה תפעיל תחבורה ציבורית בשבת — ובינתיים לשנות את המיציאות בשטח. המטרה שלנו היא לאפשר לכל אחד לבחור איך לבלוט את השבת שלו".

1. ציין והציג את העיקנון הדמוקרטי אליו מתייחס ח"כ מלכיאל. הסבר את תשובהך על פי הקטע.
עקרון שלטון החוק

2. ציין והציג את הזכות עליה מגנה אגודת "נווע תנוע". הסבר את תשובהך על פי הקטע. חופש
מדת

פרק שני (40 נקודות)

בפרק זה עלייך לענות על ארבע שאלות:

שלוש מהשאלות 7-3 (לכל שאלה - 9 נקודות)

ואחת מהשאלות 12-8 (לכל שאלה - 13 נקודות)

עונה על שלוש מהשאלות 7-3 (כתוב לפחות שלושה משפטים בכל תשובה)

3. הצג מהן תקנות לשעת חרום.
4. הצג ביטוי אחד לאופי היהודי וביטוי אחד לאופי דמוקרטי המופיעים במגילת העצמאות.
5. הצג יתרון אחד וחסרן אחד לקיום משאל עם.
6. הצג מהו אקטיביזם שיפוטי.
7. ציין והציג שני **תפקידים** של הרשות המחוקקת.

עונה על אחת מהשאלות 8-12

8. אשכול: העולם היהודי

הציג חוק חג המצוות (1986). הסבר כיצד חוק זה מבטא גורם אחד לשסע הדתי.

9. אשכול: תקשורת ופוליטיקה בישראל

הציג את החוק נגד בעלות צולבת. הסבר כיצד חוק זה מחזק את עקרון הפולורליזם.

10. אשכול: בחרות ומפלגות

הציג מהי קבוצת אינטרס. הסבר כיצד עקרון שלטון העם עלול להיפגע מפעולות של קבוצת אינטרס.

11. אשכול: רשותות מקומיות

הציג שתי סיבות למינוי ועדה קרואה לרשויות מקומיות. הסבר כיצד הזכות לבחור ולהיבחר נפגעת ממינוי ועדה קרואה.

12. אשכול: מעורבות אזרחית פיקוח על רשותות השלטון

הציג שתי פעולות שונות שיכל לנתקו אזרח, אשר מבטאות מעורבות פוליטית אזרחית. הסבר כיצד אחת מפעולות אלו ממשת את עקרון שלטון העם.

פרק שלישי (24 נקודות)

קרא את הקטע שלפניך, וענה על שתיים מן השאלות 11-9

לא צריך את התאגיד

באיזה מובן חיוני התאגיד לדמוקרטייה? האם הוא ילחם בכיבוש ובהתנהלותו? ייאבק על הפרדת הדת מהמדינה? יקדם את זכויות המיעוט הערבי המזוקוף? מה פתאום. דווקא בגלל מעמדו " הציבורי" מחייב התאגיד לתת ביטוי לכל המגזרים והדעות בחברה הישראלית. הציבוריות היא ערובה לשיתוק רעוני ממאיר, לזהירות מופלגת, מאחר ולכל דעה, לכל מגזר תיננת במה. התאגיד ישמש עוד שופר שלטוני בסוגיות הליבה הבוערות (הכיבוש, האפרטהייד, מעמדם של הדת, השואה וצה"ל וכו'). איך היה מסקר התאגיד את מבצע "צוק איתן"? כמו ערוץ 2. איך השתנו פני החברה הישראלית אם יקום התאגיד? הם לא השתנו בכלל.

רק כל תקשורת פרטני מסוגל לקדם סדר يوم פוליטי מובהק. זה מה שקרה בערוץ 20, ב"הארץ", ב"וואלה" וב"ישראל היום". ישראל זוקפה לעוד כל תקשורת פרטניים. لماذا אי אפשר לבטל את כל השידור הציבורי, כולל גלי"צ ורשת ב'? "ציבורי" היא לא מלה נרדפת ל"aicoti". "ציבורי" היא מלה נרדפת ל"מלכתי". וממלכתיות בתקשורת היא כמו כלב חולה, חסר שינוי, לא חושף, לא מבקר ולא נושא. רק שוכב ומקשך בזבב לכל מי שמכן לטלף.

זו בעיה שהשוק צריך לתת לה מענה. הפתרון לא יבוא מהתאגיד. חבל לשבץ אנרגיה במלחמה על זכותו להתקיים, בעוד שבפועל הוא יפחד מ"העם" ויתרחק מאפיין אליטיסטי. מי ששואף לקדם בישראל אג'נדת ליברלית הנלחמת עד חורמה בכיבוש, בהדחתה ובפשיזציה יכול להירגע. תאגיד שמאגיד, זה לא משנה. לא מהתקשותת הציבורית תצמיח הישועה. הציבור מקבל את התקשותת הציבורית שmagua lo — והציבור הישראלי הוא הבעיה: הוא הכבש, המתנצל, המתגזע והמאיץ לאומנות קיצונית, הנשענת על זהות יהודית-דתית אורתודוקסית. יש לצמצם את מעורבות הממשלה בתקשותת, לא להגדילה. פחות רגולציה ותקציבים ממשלתיים בתקשותת = תקשותת חופשית יותר, מגונת יותר, פתוחה יותר.

(עובד מתוך מאמר דעתו של רוגל אלפר, 30.10.2016, "הארץ")

13. הציג מהו עקרון הפלורליزم. הסבר כיצד עקרון זה בא לידי ביטוי בקטע. ציטוט פסקה 1

14. הציג מהו מנגנון פיקוח בלתי פורמלי. הסבר מהי עמדתו של מחבר הקטע על מרכיב אחד של מנגנון זה כפי שהוא בא לידי ביטוי בקטע. ציטוט פסקה 2

15. הציג מהי דמוקרטיה ליברלית-אינדיבידואלית. הסבר כיצד גישה זו בא לידי ביטוי בקטע. ציטוט פסקה 3

פרק רביעי (22 נקודות)

ענה על שתיים מהשאלות 20-16

16. לפני כמה חודשים רכשה חברת 'אינטל' העולמית את חברת 'モבילאי' הישראלית בעסקת ההיא-תק ההגדולה בישראל. שווי העסקה היה כ- 15 מיליארד דולר. עסקה זו יכונסו לקופת המדינה בין 6-4 מיליארד ש"ח. ראש הממשלה בנימין נתניהו אמר שהכנסה זו תאפשר להפחית מיסים לציבור העובדים במדינה, לעומת זאת שר האוצר משה כחלון אמר שיש לדאוג גם לשכבות החלשות ולהשתמש בסכף ל��אות לקשיים ונכים.

- ציין והציג את הגישה הכלכלית חברתית המתבטאת בדבריו של שר האוצר. הסבר תשובה על-פי הקטע. גישה סוציאל-דמוקרטית

17. "אני לא נבחר ציבור, אני מביע את דעתך - ואני עומד מאחורייה" - יוסי קלין שעורר סערה בעקבות מאמר מעורר מחלוקת נגד הציונות הדתית שכתב ופורסם ב"הארץ" (13/4/17) מבahir כי אין לו על מה להتنצל. הוא הוסיף ואמר: "כי הדעה שאני מביע במאמר היא קולי האישי והפרטני ומטרתה להביע עמדת מספיק ביטוי באמצעות התקשרות, לדעתך".

- ציין והציג את הזכות שמאפשרת ליוסי קלין לכתובamaro. הסבר כיצד זכות זו באה ידי ביטוי בקטע. חופש ביטוי

18. רכבת משא ראשונה בקווישר חדש מבריטניה לסין יצאת אטמול בדרך שאורכה 12,000 ק"מ ואשר תימשך 18 ימים. 30 המכילות שהוועסן על הרכבת במוחוז אסקס הילו בין השאר וויסקי, משלקות קלים, ויטמינים, תרופות ומוצריים לתינוקות. "קווישר חדש זה לסין, מהוות תמריץ נוסף להפיכתה של בריטניה מקושתת לכל מקום, ואפשר לשגר מוצריים בריטיים לרחבי העולם באמצעות נתיב הסחר של דרך המשי העתיקה", אמר השר לשחר בינלאומי של בריטניה, גרג הנדס. לדבריו, קו הרכבת "מעיד על ביקוש עולמי עצום למוצרי איקות בריטיים".

- ציין והציג את התהילה שחזק עם פתיחת קו הרכבת החדש. הסבר כיצד הוא ליד' ביטוי בקטע. גלובליזציה

19. יש הטוענים שה הפרטת המוסדות הסעודיים ובתי חולים פסיכיאטריים יובילו להתייעלות המערכת ולתפעול טוב יותר של המוסדות לרבות המטופלים. המתנגדים לתפיסה זאת טוענים שה הפרטה תפגע בשכבות החלשות שלא יוכל לעמוד בתשלומים הגבוהים למוסדות הפרטיים.

הבע את עמדתך בעניין זה. הצג שני נימוקים התומכים בעמדתך, ומתבססים על מושגים מתחום האדרחות.

בכתייבורן הקפד על הרכיבים הבאים:

א. טענה הצגת עמדתך בעניין באופן ברור.

ב. הנמקה הצגת שני נימוקים, שבuzzרתם אתה מבסס את טענתך על מושגים-
ידע מתחום האזרחות.

20. בדיעון, בוועדת הבחירות המרכזית לכנסת ה-19, בראשותו של שופט בית המשפט העליון הפרופ' אליקים רובינשטיין, נפסלה ח"כ חנן זועבי מלחצטרף למפלגה העברית בלבד לכנסת. חברת הכנסת פנתה לבג"ץ במטרה לבטל את פסילתה מהשתתף בבחירות הקרובות.
הבע את עמדתך בעניין זה.

הציג שב נימוקים התומכים בעמדתך ומတבסים על מושגים מתחום האזרחות.

בכתיבתך הקפדי על הרכיבים האלה:

1. טענה: הצגת עמדתך באופן ברור.
2. הנמקה: הצגת שני נימוקים, שבuzzרתם אתה מבסס את טענתך, וביהם נכללים מושגים וידע
מלימודי האזרחות.

בהצלחה

צוות אזרחות

הוראות לנבחן

- א. משך הבדיקה: שעתיים ורבע .
- ב. מבנה השאלה וMETHODICA: בשאלון זה ארבעה פרקים
- פרק ראשון – יש לענות על שאלה אחת מתוך שתיים (1-2) – 14 נקודות לשאלת.
- פרק שני – יש לענות על שלוש שאלות מתוך חמישה (3-7) – 9 נקודות לשאלת.
- ועל שאלה אחת האשכולות השונים (8-12) – 13 נקודות
- פרק שלישי – יש לענות על שתי שאלות מתוך שלוש (13-15) 12 נקודות לשאלת.
- פרק רביעי – יש לענות על שתי שאלות מתוך ששה (16-21) – 11 נקודות לשאלת.

חלק א'

בחלק זה שתי שאלות יש לענות על שאלה אחת מתוך השתיים- 14 נקודות

1. הרשות השנייה לטלוויזיה ולרדיו היא רשות השידור המסחרית בישראל ואחד מתפקידייה שנקבעו בחוק, הוא מתן ביטוי למגוון התרבותי של החברה הישראלית. הדבר בא לידי ביטוי באזורי הארץ השונים, בצלירות ההתיישבות השונות ובהשקעה התרבותית הרווחות בציבור. כדי למש את תפקידיה הרשות, מקיימת מכרזים להפקת סרטים תעודה בנושאים שונים כמו תשעה באב, נשים אתיופיות בחברה הישראלית , נשים ערביות ועוד. לאחרונה התגברת הביקורת הציבורית על פעילות הרשות השנייה ונשמעה הטענה שהפקותיה של הרשות הן רדודות מאוד מבחן התוכן, ולמעשה משרתו את האינטרסים של בעלי ההון המונגולים בריטיג' גבוי ולא מתן ביטוי למגוון התרבותי. חלק מהביקורת טענו שהמצב הנוכחי אינו מאפשר לקבוצות מייעוט שונות לבטא את המורשת התרבותית והלשונית שלחן ופוגע בזכויותיהם.

א. ציין והציג את התפיסה לדמוקרטיה ביחס לאזורי המדינה שעל פי החוק צריכה לבוא לידי ביטוי בשידורי הרשות השנייה. הסבר על פי הקטע.

ב. ציין והציג את סוג הזכויות שנפגעו על פי טענת המבקרים. הסבר על פי הקטע.

2. בעקבות שימוש בשנק כימי בסוריה, עלתה המתייחסות האזרית והנשיית האמריקאי אובמה הודיע כי הורה לצבא להכנין תוכנית למתќפה צבאית נגד משטר אסד כדי להעביר מסר לעולם שמתќפה כימית לא תעבור ללא תגובה בין לאומי. עם זאת הודיע הנשיא כי יבקש את אישור הקונגרס בהצעה שתיערך על מנת לגבש לגיטימציה לאומית רחבה ככל האפשר לתקיפה בסוריה.

פרשנים רבים הערכו שאכן תגיע ההכרעה אל הצבעת הקונגרס, אובמה צפוי להשיג רוב בסנאט שבו שולטת המפלגה הדמוקרטית. לדעת הפרשנים, הנשיא עורך את ההצעה, על מנת ליצור מכנה משותף ולהציג לגיטימציה רחבה של שתי המפלגות על מנת לחזק את ההסכם הלאומי יציאה לתקיפה.

- א. ציין והציג את איזה עיקרון דמוקרטי מתממש באופן קבלת ההכרעה בקונגרס בארה"ב. הסבר על פי הקטע.
- ב. ציין והציג איזה עיקרון דמוקרטי הנשייא אובמה מבקש לחזק בפניתו אל הקונגרס. הסבר על פי הקטע.

פרק שני (40 נקודות)
בפרק זה عليك לענות על ארבע שאלות:

על שלוש מהשאלות 7-3 (לכל שאלה – 9 נקודות)
על אחד מהשאלות 9-8 (לשאלה – 13 נקודות).

3. הצג שתי הצדקות דמוקרטיות לקיום מדינת לאום.

4. הצג שני הבדלים בין עבודה במליאה לבין עבודה בועודות.

5. הצג את המושג "גלוובלייזציה".

6. הצג מהי אחריות ממשלתית.

7. הצג שני מנגנוני פיקוח פורמלליים (מוסדיים).

ענה על שאלה 11.

8. הצג שני מאפיינים של תחילך בחירות למועצה/עירייה. הסבר כיצד תחילך זה מבטא את עקרון הפרדת רשותות.

מדינת ישראל שומרת על זכויות המיעוטים החיים בה ברוח העקרונות של הכרזת העצמאות. במדינה קיימות מערכות חינוך נפרדות לקבוצות מיעוטים, ובני הדתות השונות רשאים לקיים את הפולחן הדתי שלהם, אולם לצערנו לא כל זכויות המיעוטים ממומשות באופן מלא. למשל בישראל יש שתי שפות רשמיות: עברית וערבית ולכן מפרטים מסוימים רשמיים בשתי השפות. אולם בחיה היום יום השימוש בשפה הערבית לא תמיד נותן מענה לצרכים של האוכלוסייה הדוברת ערבית. לדוגמא הכרזת מודיעע את שמות התחנות בעברית או באנגלית, אך לא בעברית. כדי התקשרות בישראל מציעים הצע מוגבל מאוד של תכניות בערבית, וגם הן אין נחתנת ביטוי מלא לתרבות הערבית. יתר על כן רוב השידורים בשפה הערבית מוגבלים לשעות שאין שעות הצפיה המרכזיות. לדעתך יש להוסף מגוון שידורים בעברית בשעות שידור שונות כגון חדשות מקומיות וכן תכניות ביידור וספרות של המגזר היהודי בישראל.

אני סבור שתוספת השידורים בשפה הערבית תאפשר התקשרות בישראל למלא בדרך טובה יותר את התפקיד המרכזי שלו כלפי השלטון וככלפי גופים ומוסדות ערביים כגון רשות מקומית, מרכות חינוך וארגוני לא ממשלתיים. כך התקשרות תוכל לעזור גם לאזרחים הערבים להכיר ולהבין באופן עמוק יותר את המציאות הפוליטית ולהבין את המושגים הפוליטיים במדינה, תוך נגישות גדולה יותר לעובדות ולהבנת משמעותן. לדעתך, הגדלת הנוכחות של השפה הערבית באמצעות התקשרות תגביר את החושת השיקות של האזרחים הערבים למדינה.

ענה על שתיים מהשאלות 12-10. (לכל שאלה 12 נקודות)

9. הצג את המושג "זכויות קבוצה". הסבר טעה אחת של כותב הקטע בנוגע לזכויות הקבוצה של המיעוט היהודי בישראל.

10. הצג את עיקנון הפלורליزم.
הסביר כיצד, לדבריו כותב הקטע, אפשר למש עיקנון זה בשידורי הטלוויזיה בשפה הערבית.

11. הצג את הגורמים לשסע לאומי.
הסביר כיצד אחד הגורמים בא לידי ביטוי בקטע.

פרק רביעי (22 נקודות)

ענה על שתיים מהשאלות 16-13 (לכל שאלה – 11 נקודות).

12. לטביה היא מדינה המזוהה עם העם הלטבי. הלטבים מהווים כ- 60% מאזרחי המדינה, והروسים מהווים כ- 30% מאזרחי המדינה. לטביס רבים חיים בארצאות הברית, ולטביה מעודדת את בני עמה לחזור למדינתם ולזכות באזרחות בהילך מזור. לטביה מדגישה את הקשר שלה לתרבות הלטבית, השפה הרשמית במדינה היא השפה הלטבית וביבת הספר לומדים על ההיסטוריה של העם הלטבי.

- צין והציג את סוג האלומות הבאה לידי ביטוי במדינה לטביה. הסבר דבריך על פי הקטע.

13. לשירותי הביטחון הגיע מידע על קבוצה קיצונית המתכוננת לעשויות מעשים שיפגעו בשלום הציבור. כדי למנוע פגעה זו, הורה שר הביטחון לעצור את מנהיגי הקבוצה בלי משפט לפחות שישה חודשים. העצורים עתרו לבג"ץ בטענה שהמעצר אינו חוקי, ואולם בג"ץ דחה את העתירה וקבע שר הביטחון פועל בהתאם לסטמכותו.

- צין והציג את האמצעי ששר הביטחון הורה על הפעלתו. הסבר את תשובתך על פי הקטע.

14. בכמה יישובים בארץ נמצא שתלמידים רבים נשרו מבתי הספר. בעקבות זאת הינו משרד החינוך תוכנית שטורתה לעודד את חזרתם של בני הנוער הנושרים לבתי הספר ולצמצם את נשירתם של תלמידים נוספים ביישובים אלה. בתוכנית חירות של משרד החינוך הוחלט להציג תכנית זו בספרים שישמו לאיתור בני הנוער שנשרו וייסעו להקמת מסגרות לימוד שבהן ישלים הנערים את חומר הלימוד שהפסידו. באמצעות התוכנית מקוים משרד החינוך שבני הנוער יחוור ללימודים סדריים למען עתידם החברתי והמקצועי.

צין והציג את סמכות הממשלה הבאה לידי ביטוי בתוכנית של משרד החינוך. הסבר כיצד סמכות זו בא לידי ביטוי בקטע.

15. לאחרונה התעורר ויכוח במדינה ישראל ביחס לקיומו של "סל התרופות". יש הטוענים שיש צורך להגדיל את מספר התרופות הנכללות בסול וועלותם מסובסdet על ידי קופת המדינה ואחרים טוענים שצורך לצמצם את מספר התרופות הנכללות בסול וממומנות על ידי המדינה.

הבע את עמדתך בעניין זה. הצג שני נימוקים התומכים בעמדתך ומתבטים על מושגים מתחום האזרחות.
בכתיבתך הקפד על הרכיבים הבאים:

- א. טענה – הצגת עמדתך באופן ברור
- ב. הנמקה – הצגת שני נימוקים שבuzzותם אתה מבסס את טענתך על מושגים וידע מתחום האזרחות.

. 16. לאורך שנים קיומה של מדינת ישראל התרחשו מספר מקרים של סרבנות מצפונית מצדם של חילים המשרתים בתפקידים שונים ועל רקע עמדות פוליטיות שונות. יש הטוענים כי המדינה צריכה להכיר בסרבנות המצפונית ולא להעניש את הסרבנים. אחרים טוענים כי אין להכיר בסרבנות ויש להעניש בחומרה את הסרבנים.

הבע את עמדתך בעניין זה. הצג שני נימוקים התומכים בעמדתך ומ坦בסים על מושגים מתחום האזרחות.
בכתבתך הקפד על הרכיבים הבאים:

- א. טענה – הצגת עמדתך באופן ברור
- ב. הנמקה – הצגת שני נימוקים שבעורתם אתה מבסס את טענתך על מושגים וידע מתחום האזרחות.

בhasilחה רבת, צוות אזרחות